

De Landeigenaar⁹⁶

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
september / oktober / november 2022

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!

WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

Verslag ledendag

Het gebruik van
zware machines bij
bosexploitatie

Dossier:
Bosuitbreidings-
decreet

Landelijk Vlaanderen

Verzeker
bosbrand, storm,
ijzel- en sneeuwdruk

Onderlinge Bossen
Verzekering
Beste voorwaarden
Laagste premies
Uniek in België

Info & Offerte
www.bossenverzekering.be
info@finepolis.be – Tel 0470/24.76.36
BE0444.091.635 – Finepolis bv – Valkeniersdreef 5/23 3140Keerbergen

Voor duurzame landbouw

Laten we samen meerwaarde creëren
op uw landbouwgronden
+32 (0) 10 232 904

AGRILAND
Pasteurlaan 23
1300 Waver

Volg ons op

16

18

27

Inhoudsopgave

- 4 Woord van de voorzitter
- 5 Uit de Wetstraat
- 7 Het bosuitbreidingsdecreet
- 11 Zonnige ledendag te Loppem
- 15 In memoriam: Bernard Boes
- 16 Europese natuurherstelwet wil EU lidstaten dwingen natuurdoelen te behalen
- 18 Landgoed in de kijker: Krabbels
- 23 Panelen voor landgoedeigenaars
- 27 Het gebruik van zware machines bij bosexploitaties
- 31 Scheuren van grasland: resultaten van proeven te Hooibeekhoeve
- 34 Soort in de kijker
- 36 Bebossen in Vlaams-Brabant
- 38 Vrijwilligers inzetten voor privé-natuurbeheer
- 41 Wanneer een gift aan je kind je zorgen baart
- 44 Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen
- 46 Nieuwsflash

Redactieteam

Margot Leemans
Adviseur Bosbeleid
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Valérie Vandenabeele
Sr. Advisor, Aanspreekpunt Privaat
Beheer – Natuur en Bos & Hubertus
Vereniging Vlaanderen

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Jurgen Tack
Algemeen directeur, Landelijk
Vlaanderen & Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Femke Vanhellemont

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van de
Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van European
Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en
Historische Woonsteden vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Voorwoord

Guido Mulier, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Uit het raam kijkend zie ik een dor en uitgedroogd landschap. En niet vanuit een vakantieverblijf in Spanje of Zuid-Frankrijk, maar dicht bij ons, in onze Vlaamse polders aan de IJzer. Elke vierkante meter van het Vlaamse buitengebied snakt naar water. Landbouwgewassen presteren ondermaats. In onze bossen sterven de meest gevoelige boomsoorten af, met hun wortels die de laatste druppel water uit de bodem trachten te halen. En in onze natuur hebben tal van aan watergebonden soorten het met de dag moeilijker.

Terwijl we hopen, wachten en smeken om wat regen wordt door de Europese Commissie de Europese Natuurherstelwet voorgesteld. U leest hierover meer in dit nummer van De Landeigenaar. De Europese Unie wil met deze Natuurherstelwet de Europese lidstaten kunnen verplichten om hun doelstellingen op het vlak van natuurbehoud te realiseren. Daarbij zal de nadruk sterk op het herstel van de abiotiek komen te liggen. Abiotiek of abiotisch betekent letterlijk niet-levend en deze termen worden gebruikt om dat deel van onze leefomgeving of van ecosystemen aan te duiden dat niet leeft. En dus gaan we ons focussen op stikstof, fosfor en andere chemische componenten. Veel zal dat niet baten als we niet in staat zijn om aan temperatuurswijzigingen en langere periodes van extreme droogte het hoofd te bieden. Deze twee variabelen zijn immers zo allesbepalend dat inspanningen op het vlak van stikstof en andere chemische onderdelen in hun geheel teniet zullen worden gedaan, en dit door een klimaatwijziging die we allang niet meer onder controle hebben.

Hoeveel (10-tallen) jaren werden we door wetenschappers niet gewaarschuwd voor de gevolgen van deze klimaatwijziging?

Vandaag spenderen we vele miljoenen euro's aan het herstel van vochtige habitats. Maar als we daarbij met teruglopende neerslaghoeveelheden geen rekening houden, wat zijn we dan aan het doen? Landelijk Vlaanderen vraagt al vele jaren om aan boseigenaars toe te staan boomsoorten met herkomsten uit meer zuidelijke gebieden aan te planten. Vandaag kan dit met bomen die hun oorsprong tot 150 km ten zuiden van onze landsgrens vinden, maar in de feiten volstaat dat al lang niet meer.

Vlaanderen en Europa zitten op een lijn van herstel en restauratie van bestaande natuur, waar die gelegen is. Vanuit Landelijk Vlaanderen pleiten we eerder voor een evolutief en realistisch natuurbeheer, juist om de waarden van een veranderende natuur veilig te stellen. We kunnen daarbij lessen trekken uit het verleden, maar onze natuur modelleren op een ideaalbeeld van eeuwen terug of zelfs maar van enkele 10-tallen jaren geleden, strookt niet meer met de fysische realiteit. Het gaat niet langer over mitigatie of adaptatie in functie van het wijzigende klimaat. Het is nu zonder dralen aanpassen of verdwijnen. Bosbouwers, die het gewoon zijn te plannen over de generaties heen, hebben dit reeds lang begrepen. Landbouwers, die in functie van de afbetaling van hun investeringen (over 10-tallen jaren) realistische verdienmodellen opzetten, weten heel goed dat ze zich zullen moeten aanpassen of hierbij het bijltje neerleggen. Het natuurbeleid houdt echter vast aan een ideologisch beeld van hoe het ooit geweest is. Dit is een onhoudbare visie, zeker in

functie van een omgeving die steeds sneller wijzigt. En de politiek? Met een visie die niet verder dan de komende verkiezingen reikt, is het veel aantrekkelijker om te investeren in natuurherstel op de korte termijn dan de klimaatproblematiek op de lange termijn aan te pakken, met een daarvoor aangepast natuurbeheer. Finaal ondermijnen we met deze korte termijnvisie ook onze biodiversiteitsdoelstellingen, wat op lange duur onverantwoord zou zijn.

We hebben daarom nood aan politici die nieuwe formules opzoeken, om meer mensen en in het bijzonder beheerders bij hun besluitvormingsprocessen te betrekken. Niet alleen om de punctueel geformuleerde meningen van hun kiezers uit te voeren, maar wel om met betrokken burgers en hun sectoren in dialoog te treden, een respectvol woord en wederwoord aan te houden, gebaseerd op feiten, argumenten en aanhoorde frustraties. Deze politici zijn er niet op uit om uiteindelijk hun gelijk te kunnen bewijzen, maar wensen in een zo realistisch mogelijk overleg en brede consensus lange-termijnoplossingen te formuleren. Samen met burgers die hun verantwoordelijkheid opnemen, stellen deze politici zich dan ook op als beheerders van ons natuurlijk erfgoed. Het is de verantwoordelijkheid van deze generatie om dit natuurlijk erfgoed in een betere en dus aangepaste staat aan de volgende generatie over te dragen, wil men de levenskansen ervan veilig stellen.

Guido Mulier
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

Uit de Wetstraat

Auteur: Jurgen Tack

Waarom goede communicatie zo belangrijk is

In de laatste weken en maanden lezen we steeds vaker over beheeracties waarbij de natuurregelgeving net toelaat wat de landbouwregelgeving verbiedt. In het Turnhouts Vennengebied hebben landbouwers het hard te verduren onder de opgelegde, of nog op te leggen stikstofmaatregelen. Groot is dan ook de verbazing onder de lokale landbouwers wanneer elders in het gebied stikstof wordt toegevoegd aan gronden in het kader van het Europees gesubsidieerde LIFE-project Nardus & Limosa. Het project wil 130 ha heischrale graslanden en weidevogels herenigen. De gronden die hiervoor geschikt zijn, hebben evenwel te kampen met een fosfaatvervuiling. Om het fosfaat te verwijderen, wordt gekozen voor het aanplanten van gewassen die makkelijk fosfaat opnemen, die dan vervolgens geoogst en afgevoerd zullen worden. Maar om planten optimaal te laten groeien, hebben deze ook voldoende stikstof nodig. De toevoeging van stikstof is in deze een erkende beheertechniek die evenwel moeilijk te begrijpen is bij de getroffen landbouwers.

Eenzelfde tegenstelling zie we bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een bestaande schapenstal in Averbode. U weet wel: het dorp waar de paters hun vergunning dreigen te verliezen om melkvee te houden. Hier wordt een uitzondering gevraagd op de verplichting om een passende beoordeling te maken over de stikstofimpact. De Europese en Vlaamse regelgeving voorziet een dergelijke uitzondering wanneer de schapen worden ingezet bij het realiseren van natuurdoelstellingen. Op zich is hier dan ook niets aan de hand. Voor het grote publiek wordt het echter steeds moeilijker om de bomen door het bos te zien (of was het omgekeerd?). De pers pikt daarbij graag de extreme zienswijze op van zowel natuurbeschermers als landbouwers. Vaak vergeet ze daarbij te nuanceren door het hoe en waarom toe te lichten aan hun lezers. Maar misschien moeten we deze taak niet overlaten aan de pers. Ook natuurorganisaties, landbouworganisaties en ja, ook wij, Landelijk Vlaanderen, kunnen hier een rol in spelen. Vroeg of laat moeten we natuurbehoud en landbouw met elkaar verzoenen. Daarvoor heb je evenwel visionairen nodig aan beide kanten!

Communicatie natuurbeheerplannen

Al sinds 2017 wordt er, in uitvoering van het Bos- en Natuurdecreet, gewerkt met geïntegreerde natuurbeheerplannen. Vaak is het voor omwonenden en lokale besturen niet duidelijk hoe die plannen worden opgesteld, wat de doelstellingen zijn en welke termijnen worden gehanteerd voor de verschillende voorgestelde acties. Om het maatschappelijk draagvlak voor werken in uitvoering van natuurbeheerplannen te vergroten, heeft de Commissie Leefmilieu van het Vlaamse Parlement op 28 juni een voorstel van resolutie aangenomen om goedgekeurde natuurbeheerplannen zowel fysiek als digitaal openbaar raadpleegbaar te maken. Landelijk Vlaanderen maakt zich hierbij zorgen over de privacy bij private eigendommen met goedgekeurde natuurbeheerplannen. Eigenaars worden op deze wijze immers verplicht kenbaar te maken welke werken wanneer en waar zullen plaatsvinden.

Bescherming bossen en natuurbeheer openbare domeinen

De Vlaamse Regering wil het bosareaal in Vlaanderen tegen 2024 uitbreiden met 4.000 ha extra bos. De bosteller staat intussen op 654 ha (toestand op 1 augustus 2022). Om deze doelstelling te behalen wil men de afstandsregels bij bosaanleg in het agrarische gebied aanpassen en verduidelijken. Tegelijk wil men de verplichting opleggen om een ontbossing van openbaar bos altijd in natura te compenseren. Tot slot wil men de strafrechtelijke bescherming van de bossen versterken. Hiertoe dienen enkele decreten aangepast te worden. Op 14 juni

hebben de leden van de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement dit ontwerp van decreet besproken en via stemming werd het ook aangenomen.

3M

Net voor de leden van de Commissie Leefmilieu op vakantie vertrokken had men nog een stevige discussie rond de PFAS vervuilde gronden rond de 3M fabriek in Zwijndrecht.

Reeds meer dan een jaar geleden bleek, bij de werken voor de Oosterweelverbinding in Antwerpen, dat de grond die daar wordt verzet, vervuild is met de chemische stof PFOS, afkomstig van de industrie in de buurt. Op 16 juni 2021 zette het Vlaams Parlement een onderzoekscommissie op.

Intussen werd gewerkt aan een overeenkomst met 3M rond de sanering van de vervuilde gronden. Minister Zuhair Demir presenteerde op 6 juli 2022, in de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement, de saneringsovereenkomst die ze sloot met chemiereus 3M. Deze zal in totaal € 571 miljoen betalen om het probleem van de PFOS-vervuiling rond zijn fabriek in Zwijndrecht op te lossen. De minister stelde dat dit een 'open end'-overeenkomst is, waardoor toekomstige kosten ook op 3M kunnen worden verhaald, maar dit geldt niet voor mogelijke bijkomende bodemkosten in uitvoering van het Oosterweelproject. Op deze wijze wordt ongetwijfeld opnieuw een deel van de rekening doorgeschoven naar de Vlaamse belastingbetaler.

afbeelding: iStock.com - Lukasz Szanigala

- Industriële complexen
- KMO-gebouwen
- Logistieke ruimtes
- Winkelcomplexen
- Kantoren
- Zwembaden

Het bosuitbreidingdecreet

Auteur: Margot Leemans

Op 29 juni 2022 werd het bosuitbreidingsdecreet aangenomen door het Vlaams Parlement, op 1 juli 2022 werd het formeel bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering en op 29 juli 2022 werd het gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het decreet – dat kadert in het bosuitbreidingsplan van de Vlaamse Regering waarbij tegen eind 2024, 4.000 ha extra bos moet worden gerealiseerd – moet onder andere zorgen voor een verbetering van de bescherming van bestaande bossen. Concreet wordt het mechanisme van de boscompensatie gewijzigd, worden de afstandsregels bij bosaanplant in agrarisch gebieden veranderd, wordt er een duidelijk kader uitgewerkt voor het beheer van openbare natuurterreinen, wordt het maken van vuur en het roken in natuurgebieden geregeld en komt er een versterking van de strafrechtelijke bescherming van bossen.

Welke aanpassingen houdt het bosuitbreidingsdecreet precies in?

Binnen het bosuitbreidingsdecreet worden er binnen 2 wetboeken en in 3 decreten aanpassingen doorgevoerd:

Het Wetboek van Strafvordering:

Door middel van de gedeeltelijke opheffing van een artikel zullen de misdrijven omschreven in het bosdecreet onder de bevoegdheid van de correctionele rechter vallen (dit op basis van de normale bevoegdheidstoewijzing).

Het Veldwetboek van 7 oktober 1886:

De wijziging aangebracht in het veldwetboek zorgt voor een verduidelijking rond de ontwikkeling van mantel-zoom vegetatie bij bosaanleg in grondgebieden die bestemd zijn voor landbouw. Bosaanleg met hoogstammige bomen op minder dan 6 m van de scheidingslijn tussen gebieden die voor landbouw zijn bestemd blijft verboden. Daarentegen wordt de ontwikkeling van een bosrand bestaande uit mantel-zoom vegetatie in deze gebieden nu wel mogelijk tot op een afstand van 0,5 m van de scheidingslijn.

Bosrand
Groenhove

Het Bosdecreet van 13 juni 1990:

Het bosuitbreidingsdecreet schrapt artikels 45 & 49 van het bosdecreet. In deze artikels kwam onder anderen ter sprake dat ANB instaat voor het beheer van alle openbare bossen. De memorie van toelichting bij de decreetstekst stelt dat dit voor een versnippering van het beheer van openbare bossen zorgt aangezien beheerstaken aan verschillende uitvoerders kunnen worden gegeven. Door deze wijziging wordt er gestreefd naar efficiëntere eenheid van beheer.

Hiernaast stelt het bosuitbreidingsdecreet dat in het kader van de vereiste vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen voor een beplanting met houtachtige gewassen in agrarisch gebieden, naast een advies van het departement Landbouw en Visserij nu ook een advies door ANB zal moeten worden verleend (toevoeging aan artikels 49bis & 87). Dit om gemeentes de kans te geven een evenwichtiger dossier op te stellen.

Het bosuitbreidingsdecreet voert ook een aanpassing van het boscompensatiemechanisme in. Zo vervalt de verplichting om ontbossingen van meer dan 3 ha in natura te compenseren en zal de ontbossing van openbare bossen steeds in natura gecompenseerd moeten worden. Bij ontbossing in privé-bossen kan er nog steeds gekozen worden om te compenseren via de storting van de bosbehoudsbijdrage, of te compenseren in natura of een combinatie van beiden. Bij de ontbossing van privébossen met een minimale oppervlakte van 10 ha, moet het deel waarvoor gekozen wordt om in natura te compenseren (indien dit 10 ha of meer bedraagt) worden gerealiseerd in één ruimtelijk aaneengesloten geheel van minimaal 10 ha of aansluitend bij een bestaand bos van minimaal 5 ha of een combinatie van beide. Bovendien moet er voor de bossen van minimaal 10 ha, na aanplant een natuurbeheerplan van minimaal type 3 worden opgesteld.

Met het oog op het tegengaan van de vertraging in de realisatie van de boscompensatie, krijgt de vergunningverlenende overheid de bevoegdheid om de boscompensatie zelf uit te

voeren. In dit kader kan dat de vergunningverlenende overheid de bosbehoudsbijdrage zelf vastleggen. Dit bedrag moet echter minstens het bedrag bedragen dat is vastgesteld door de Vlaamse Regering. Indien er op het moment van de verguningsbeslissing in eerste aanleg, in het gemeentelijk reglement geen bedrag wordt vastgesteld voor de bosbehoudsbijdrage, wordt er teruggevallen op het bedrag vastgesteld door de Vlaamse Regering. Belangrijk is dat de bosbehoudsbijdrage die werd vastgesteld door de vergunningverlenende overheid van toepassing blijft in geval van hoger beroep.

Bij een positief advies van het agentschap ten aanzien van de voorgenomen ontbossing, kan de vergunningverlenende overheid vrijwillig kiezen om zelf de bosbehoudsbijdrage te innen en om zelf in te staan voor de compensatie. De compensatie dient binnen de 3 jaar (of binnen de 5 jaar indien gemotiveerd) uitgevoerd te zijn. Alternatief kan er ook gekozen worden om de bosbehoudsbijdrage (in dat geval geldt het bedrag vastgesteld door de Vlaamse Regering) door het agentschap te laten innen. Bij een negatief advies van het agentschap staat de vergunningverlenende overheid verplicht zelf in voor het innen van de bosbehoudsbijdrage en voor de uitvoering van de compensatie.

Naast het bosuitbreidingsdecreet zal er een bijkomend uitvoeringsbesluit worden opgesteld, waarin de wijzigingen van boscompensatiemechanisme verder verfijnd worden. De memorie van toelichting bij de decreetstekst stelt dat in dit uitvoeringsbesluit de minimale bosbehoudsbijdrage zou worden vastgesteld op minimum 56.000 €/ha. Bovendien wordt er gesteld dat er een rapporteringsmechanisme zal worden voorzien om een duidelijk overzicht te creëren rond de 'nog te realiseren' en 'al gerealiseerde' boscompensatie.

Op het moment van het schrijven van dit artikel is er nog geen verdere informatie over de exacte timing van de publicatie van dit uitvoeringsbesluit of over het effectieve moment wanneer dit nieuwe boscompensatiemechanisme van start zal gaan (datum die zal worden vastgesteld door de Vlaamse regering).

! Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

! Geschil met een overheid? Bij Landelijk Vlaanderen helpen je we stap voor stap tot een oplossing.

Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu:

Binnen het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu wordt het onderdeel 'Afdeling 5. Technisch beheer van openbare terreinen' toegevoegd. In deze nieuwe afdeling wordt er een onderscheid gemaakt tussen 2 soorten publiekrechtelijke rechtspersonen: besturen die recht hebben op (beheers)subsidies in het kader van de opmaak van natuurbeheerplannen, en andere entiteiten zoals bijvoorbeeld de Vlaamse en federale overheden die hier geen recht op hebben.

Besturen die eigenaar zijn van een openbaar terrein dat beheerd wordt of zal worden in het kader van natuurbehoud, kunnen het volledige takenpakket van het technische beheer laten uitvoeren door ANB op voorwaarde dat er wordt aangegeven dat er de intentie is om een natuurbeheerplan op te stellen. Indien het hier voor vermelde natuurbeheerplan wordt goedgekeurd, wordt dit technisch beheer stopgezet. Deze aanpassing kadert binnen de huidige context die stelt dat elke natuurbeheerder een gelijke behandeling moet krijgen, en vermijdt dat openbare besturen meer (technische) ondersteuning kregen dan ander natuurbeheerders.

Besturen die eigenaar zijn van een openbaar terrein waarvoor er een goedgekeurd natuurbeheerplan is of de intentie is om er een op te stellen, kunnen kiezen of ze:

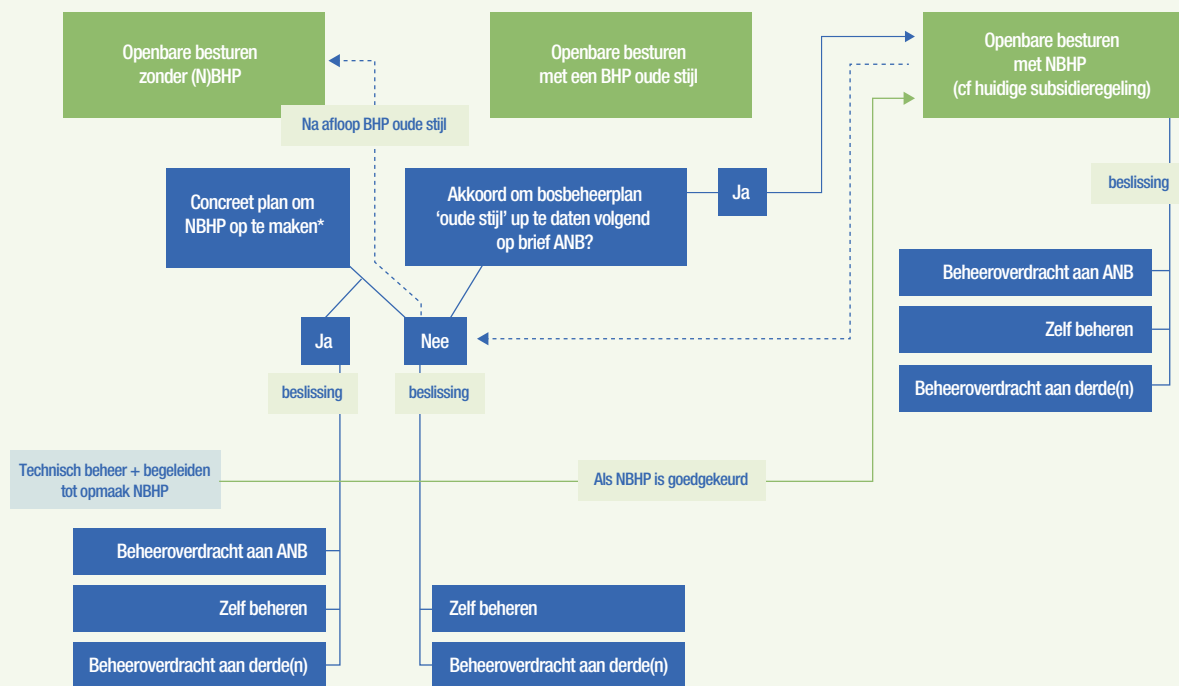
- het volledige beheer overdragen aan ANB (in dit geval worden geen subsidies meer verleent aan het bestuur), of ze;
- zelf zullen instaan voor het beheer, of ze;

- het technisch beheer zullen laten uitvoeren door een derde (het volledige takenpakket: het is niet mogelijk om bepaalde taken binnen het takenpakket door ANB te laten uitvoeren), of ze;
- het volledige beheer zullen laten uitvoeren door een derde.

De Vlaamse en federale overheden die – na de goedkeuring van een natuurbeheerplan – geen beheer(subsidies) ontvangen, kunnen in tegenstelling tot de hierboven vermelde 'besturen' wel blijven rekenen op ANB voor het technisch beheer. Echter kunnen ook zij het volledige beheer of het technische beheer laten uitvoeren door een derde.

De memorie van toelichting bij de decreetstekst stelt dat naast het bosuitbreidingsdecreet een bijkomend uitvoeringsbesluit zal worden opgesteld, waarin de Vlaamse Regering zal bepalen wat onder de term technisch beheer wordt verstaan.

Ook wordt er door middel van het bosuitbreidingsdecreet een artikel toegevoegd dat stelt dat op terreinen met een goedgekeurd natuurbeheerplan en 25 m rondom deze, het verboden is om te roken en om vuur te maken. Uitzonderingen hierop zijn de wettelijk verplichte verbranding en indien ter uitvoering van goedgekeurde beheerplannen of toegankelijkheidsregelingen (waar nu het maken van vuur & roken in geregeld zal kunnen worden). Wanneer de Vlaamse regering een meer algemene regel zou treffen heeft die voorrang op de bepalingen in de toegankelijkheidsregeling.

Schema beheer openbare terreinen (enkel van toepassing voor openbare besturen, niet van toepassing voor openbare terreinen van Vlaamse overheden en federale overheden). Bron: memorie van toelichting bij de decreetstekst

Het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002:

De aanpassingen aan het boscompensatiemechanisme worden hier – in het kader van het fonds voor de compenserende bebossingen – ook doorgevoerd. Zo wordt er onder anderen verduidelijkt dat de financiële middelen die naar het fonds zullen stromen, beperkt zullen worden tot die gevallen waar de Vlaamse overheid de vergunningverlener is in laatste administratieve aanleg.

Knelpunten

Zoals al eerder door Landelijk Vlaanderen werd aangehaald zijn er nog meerdere knelpunten die de realisatie van de Vlaamse bosuitbreiding – 4.000 ha extra bos tegen 2024 – in de weg staan. Jammer genoeg wordt binnen dit nieuwe bosuitbreidingsdecreet hieraan geen gehoor gegeven.

Zo leidt het bosuitbreidingsdecreet tot een verbreding van de kloof tussen de bebossingssubsidies en de financiële vergoeding binnen het boscompensatiemechanisme. Immers, indien men ervoor kiest om bos te realiseren in het kader van bosuitbreiding (het aanleggen van een nieuw bos) kan men, wanneer aan de vele voorwaarden wordt voldaan, de bebos-

singssubsidie van maximaal 25.000 €/ha bekomen. Indien er echter wordt gekozen om bos te realiseren via het compensatiemechanisme (het aanleggen van een ‘compensatiebos’, een bos dat elders werd gekapt), kan een hogere financiële vergoeding – die wordt geregeld via de markt – worden bekomen. Door de geplande verhoging van de bosbehoudsbijdrage naar 56.000 €/ha zal de financiële vergoeding die men in dit kader kan bekomen bijgevolg ook verhogen.

Zolang er geen verhoging van de subsidie voor bebossing is, zal er dus logischerwijze – ten nadele van de bosuitbreiding – vaak de voorkeur worden gegeven aan boscompensatie. Reeds nu kan er worden opgemerkt dat er grondeigenaars zijn die hun bebossingsproject op pauze zetten, om te wachten tot er meer duidelijkheid is over de verhoging van de bosbehoudsbijdrage.

Ook de pachtwetgeving blijft een belangrijk knelpunt. Zo blijft het voor grondeigenaars die wensen te bebossen op hun eigendommen die zijn ingedeeld als ‘groene gebieden’ onmogelijk om hun pachtovereenkomsten op deze gronden op te zeggen.

Hoe kwam het bosuitbreidingsdecreet tot stand?

Conform de verschillende stappen van onderstaande stroomschema – dat het proces van de goedkeuring van Vlaamse wetgeving illustreert – kwam het bosuitbreidingsdecreet tot stand.

Op 19 juli 2021 werd het voorontwerp van het bosuitbreidingsdecreet – op voorstel van Vlaams minister Zuhair Demir – een eerste maal principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Na advies van de Minaraad (op 16 september 2021) en van de VVSG (op 29 september 2021) hechte de Vlaamse Regering op 18 februari 2022 een tweede maal haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp. Na het bekomen van het advies van de Raad van State (op 28 maart 2022) werd op 13 mei 2022 het ontwerp van bosuitbreidingsdecreet definitief goedgekeurd, en ingediend bij het Vlaams Parlement. Op 29 juni 2022 werd het bosuitbreidingsdecreet aangenomen door het Vlaams Parlement en op 1 juli 2022 werd het formeel bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering. Het decreet werd op 29 juli 2022 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Wil je in detail bekijken hoe de tekst van het bosuitbreidingsdecreet evolueerde doorheen het goedkeuringsproces, of wat de verschillende adviezen inhielden? Bekijk deze documenten dan zeker via: <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/?search=bosuitbreidingsdecreet>.

Ledendag

Zonnige ledendag te Loppem

Auteur: Valérie Vandenabeele

Netwerkreceptie bij het kasteel van Loppem

Onder een stralende juni-zon, waren we de 17de te gast bij de familie van Caloen voor de jaarlijkse ledendag van Landelijk Vlaanderen. Het was heerlijk u daar opnieuw taltijk fysiek te mogen ontmoeten.

De aanwezigen konden genieten van een rondleiding in het kasteel en het omliggende park, begeleid door 4 lokale gidsen. Het neogotische kasteel werd in 1951 door baron Jean van Caloen ondergebracht in een stichting, om op die manier het kasteelcomplex te vrijwaren voor de volgende generaties. We kregen toelichting bij de rijke kunstverzameling van de familie, waarin onder meer middeleeuwse sculpturen,

Vlaamse kunstschilders, Portugees ivoor, diverse prenten, tekeningen, Aziatische en etnische kunst te bewonderen waren.

Interessant weetje is dat het kasteel ook een rol speelde in de geschiedenis als verblijfplaats van Koning Albert I en Koningin Elisabeth tijdens WO I. Ze vormden er de "Regering van Loppem", van waaruit de koning 3 revolutionaire edicten afkondigde: het algemeen enkelvoudig stemrecht voor mannen, de vernederlandsing van de Gentse universiteit en de erkenning van de syndicale vrijheid.

Ook in de tuin werden we gegidst langs de vele unieke bomen en struiken die de fami-

lie over de generaties aangeplant heeft en een educatieve verrijking bieden. Pronkstuk van het kasteelpark is ongetwijfeld het doolhof, alwaar we veiligheidshalve onze leden toch maar niet aan de proef onderworpen hebben.

De namiddag stond immers klaar met interessante sprekers, die samen met de aanwezigen verwelkomd werden door voorzitter Guido Mulier. "Crisis na crisis moeten landeigenaars zoeken en helpen om te komen tot oplossingen. Valt dit op lange termijn nog te rijmen met duurzaam plattelandsondernemen?"

Gegidste wandeling door het park

Expert Jan Bouckaert (advocaat, Stibbe) gaf vanuit zijn ervaring uit de taskforce bouwshift toelichting bij de toekomstige beleidsplannen rond de afname van de verharding. De geplande bestemmingswijzigingen, planschade en daaraan verbonden kosten en fonds zullen heel wat eigenaars impacteren en kunnen best mee in kennis genomen worden voor de toekomstplannen. Vervolgens kregen we van expert Bert Van Hoen (directeur Externe relaties, ANB) vanuit de Bosalliantie een toelichting over het nieuwe bosuitbreidingsbeleid en de bestaande financiële tegemoetkomingen. Daarbij haalde hij meteen het belang van het plattelandsondernemen aan en speelde in op de knelpunten en vragen die Landelijk Vlaanderen in de aanloop van het decreet aankaartte.

Wij danken ook graag uitdrukkelijk onze sponsors voor hun toelichting en het mogelijk maken van deze ledendag: Reinier Shouten (CONSOLE), Anna De Boeck (Agriland), Jeroen Truyen (Landmax), Frédéric Achten (Finapolis), Xavier Leclair (Slow Cabins) en het technische audio-visuele team (Telemak).

Het academische gedeelte werd afgesloten met een debat tussen Lode Ceyskens (voorzitter Boerenbond), Hendrik Vandamme (voorzitter Algemeen Boerensyndicaat), Dieter De Mets (beleidsverantwoordelijke Hubertusvereniging Vlaanderen), Bart Vangansbeke (voorzitter Natuurpunt) en Guido Mulier (voorzitter Landelijk Vlaanderen).

In zijn slotwoord dankte kersvers minister van landbouw, Jo Brouns de aanwezigen. "Landelijk Vlaanderen", zei hij, "levert een heel belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van onze kostbare open ruimte en aan het maatschappelijk debat daarover." Er is nog toekomst voor het Vlaamse buitengebied, beaamde hij volmondig.

De korte keten wordt de laatste tijd meer gewaardeerd, mensen waarderen de rust en natuur, daarom moeten we verder werken aan een robuuste open ruimte met een belangrijke rol voor plattelands-economie zoals de voedselvoorziening.

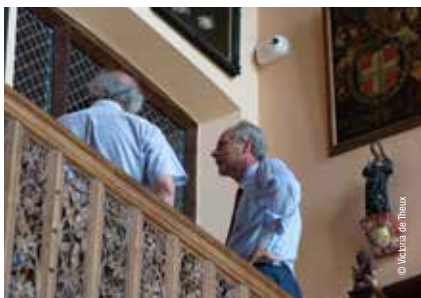

De receptie in de schaduw van een grote oude Robinia gaf gelegenheid tot uitwisselen van gedachten en ervaringen tussen leden, partners en vrienden.

Alle foto's zijn
te vinden
via deze QR-code
met code LV1706.

Het academische gedeelte kunt u herbekijken op ons Youtube-kanaal.

” **Guido Mulier:** “Realistische natuurstreefbeelden maken het voor private eigenaars makkelijker om een rol op te nemen binnen het natuurbeheer.”

Lode Ceysens: “Landbouwers zijn beheerder in het buitengebied, geen restruimte.”

Hendrik Vandamme: “Je moet over alle beleidsdomeinen heen, die impact hebben op het buitengebied, tot consensus kunnen komen: landbouw, bosbouw, natuur enz.”

Dieter De Mets: “De overheid had ons vertrouwen kunnen geven. Had men in 2009 geluisterd naar de jagerij, hadden everzwijnen nooit zo omvangrijk schade veroorzaakt.”

Bart Van Gansbeke: “Er is meer samen te doen dan apart.”

In Memoriam

Bernard Boes

De voorzitter en leden van het bestuursorgaan,
de directie, werkende leden en medewerkers van
Landelijk Vlaanderen vzw
melden met diepe droefheid het overlijden van
hun bestuurder en collega
De Heer Bernard BOES
Erenotaris

geboren te Kortrijk op 30 augustus 1951
en er onverwacht overleden op 28 juni 2022

Ere-notaris en bestuurder Landelijk Vlaanderen

Bernard Boes stamde uit een familie van notarissen, die sinds zijn grootvader, Charles Ide jr., het notarisambt in Kortrijk uitoefenden, op de hoek van het Sint-Michielsplein. Zijn vader, Pierre Boes, was met diens dochter Véronique Ide getrouwd, maar overleed vroegtijdig op 47-jarige leeftijd. Zijn zoon Bernard was toen slechts 17 jaar en het was notaris Jacques Vanryckeghem die om deze reden het notariaat voor 10 jaar overgenomen heeft. Bernard Boes startte in 1979 in het notariskantoor van wijlen zijn vader, alwaar hij 42 jaar lang, tot in 2021, vol passie werkte.

Hij zette zich in voor divers sociale doelen en was lid van een heel aantal sociale organisaties. Zo was hij bestuurder van Centrum Algemeen Welzijn, waar hij juridische bijstand verleende, medestichter van het steunfonds, medeoprichter van de sociale kledingwinkel Buda en steunde hij de Sint-Michielsbeweging die kansarmoede in Kortrijk bestrijdt.

Hij genoot van het familiale leven en was fervent ruiter, jager, natuurliefhebber en vogelkenner. Vanzelfsprekend trok hij regelmatig te velde en het beheer van zijn landgoed en van de wildbeheereenheid lag hem na aan het hart. Bernard Boes ontwikkelde zo een unieke expertise vanuit de landelijke praktijk, gecombineerd met de kennis van het burgerlijk en administratief recht, die hij met veel dienstbaarheid ter beschikking stelde van Landelijk Vlaanderen en haar leden.

Wij danken aldus Bernard Boes voor de bijzondere inzet en expertise die hij decennialang aan de dag heeft gelegd, voor het respect en de erkenning van het particulier land-, bos- en natuurbeheer in Vlaanderen en de private rechten op het Vlaamse platteland.

Zijn gedrevenheid en welwillendheid zullen de leden van onze vereniging en de jongere generatie blijvend inspireren en tot voorbeeld strekken.

Natuur

Europese natuurherstelwet wil EU lidstaten dwingen natuurdoelen te behalen

Auteur: Jurgen Tack

” Saneringsmaatregelen zijn maatregelen die op het terrein uitgevoerd moeten worden tegen 2045 om de doelstelling 2050 te halen.

2022 is het jaar waarin het Natura 2000 netwerk (de optelsom van alle gebieden die onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn vallen) en het financieringsinstrument hiervoor, Het LIFE-programma, 30 kaarsjes uitblazen. Dit resulteerde tot mooie plekjes natuur over heel Europa. Maar al deze inspanningen leveren nog steeds niet het gewenste resultaat. De biodiversiteit blijft in Europa achteruit gaan. Tot op heden waren de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn de belangrijkste instrumenten voor het Europese natuurherstel. Maar de bewoording is duidelijk: het betreft richtlijnen die finaal niet afdwingbaar zijn. Dit tot groeiende frustratie van de Europese Commissie die met de regelmaat van de klok nieuwe biodiversiteitsstrategieën en nieuwe biodiversiteitsdoelstellingen naar voor schuift, die telkens opnieuw niet worden behaald.

In 2020 publiceerde de Europese Commissie een nieuwe “Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030”, een van de vele strategieën die deel uitmaken van de EU Green Deal, de ambitieuze groeistrategie om de Europese samenleving en economie te verduurzamen en tegen 2050 klimaatneutraal te maken. Hierin was reeds de ambitie van de Europese Commissie te lezen om voor het eerst juridisch bindende doelen op te leggen aan de EU-lidstaten voor het groot-schalig herstel van gedegradeerde ecosystemen op land en zee en de daaraan verbonden ecosysteemdiensten, met name koolstofopslag en bescherming tegen (natuur)rampen. Wanneer de doelstellingen geformuleerd in het kader van de Europese natuurherstelwet niet worden gehaald kunnen Europese lidstaten hiervoor zwaar beboet worden. Vlaanderen krijgt zo een nog grotere druk opgelegd om de stikstofproblematiek tot een goed einde te brengen.

Nest rode bosmier

Herstel kruidenrijk grasland

De European Landowners’ Organization, de Europese koepelfederatie waartoe Landelijk Vlaanderen behoort, heeft heel wat werk geleverd om binnen de Europese Natuurherstelwet toch mogelijkheden te behouden voor duurzaam ondernemerschap binnen het buitengebied. Zo heeft ELO zich scherp verzet tegen het systematisch weren van economische rechten: jacht, visvangst en bosbouwkundige activiteiten in beschermde gebieden. Ook heeft ELO gevraagd om dringend aandacht te gaan besteden aan de realiteit van klimaatwijziging: we hebben geen nood aan een Europese natuurherstelwet maar aan een Europese Natuurbeheerwet. Het wijzigende klimaat zorgt er immers voor dat soorten, habitats en wellicht volledige ecosystemen drastisch zullen wijzigen onder invloed van de snel klimmende temperaturen in Europa.

” **Het wijzigende klimaat zorgt er immers voor dat soorten, habitats en wellicht volledige ecosystemen drastisch zullen wijzigen.**

! Zelf trots op een realisatie? Laat het ons weten en inspireer andere eigenaars...

! Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen voor een overeenkomst is getekend.

Landgoed in de kijker

Domein Krabbels

Auteur: Alec van Havre

© Janssens Vlaanderen - Wieke Van der Meede

Op de overgang van de Centrale- naar de Zuiderkempen in de Provincie Antwerpen ligt het domein Krabbels, gelegen te Pulle, een deelgemeente van Zandhoven. Het betreft een prachtig domein gelegen in het beekvalleigebied, met grote voormalige visvijvers, dijken en rietpartijen, bossen, typische natte weilanden op kleinere percelen en een mooie dubbele toegangsreef. Sinds de 19de eeuw is de geschiedenis van Pulle nauw verweven met die van de familie van de Werve d'Immerseel en haar inzet voor de streek en de gemeenschap. Dit vertaalt zich vandaag ook in de toepassing van nieuwe beheersinitiatieven.

Een verscheidenheid aan landschapselementen midden in de Antwerpse Kempen.

Domein Krabbels bevindt zich in de vallei van de Molenbeek-Pulse Beek, met de oude landschapsstructuur van een typisch Kempens valleigebied dat door een laaglandbeek doorsneden wordt. Het gebied is een scharnierpunt op de overgang van de Centrale naar de Zuiderkempen.

”

In dit gebied kun je nog de opeenvolging van bodemgebruiksvormen in het landschap lezen.

Dit landschap zorgt dan ook voor een mooie afwisseling gaande van het lager valleigebied naar de hoger gelegen bosoppervlakten en verder naar open bouwland dat nog kleine landschapselementen bevat. In de vallei is de kavelstructuur nog klein en onregelmatig. Naarmate men hogerop gaat, worden de kavels groter en meer blokvormig, zeker op de cultuurgronden. In dit gebied kun je nog de opeenvolging van bodemgebruiksvormen in het landschap lezen. De overgang van natte valleigronden naar droger gebied hogerop, zorgt voor afwisseling in abiotische factoren, wat dan ook een mooie variatie aan vegetatietypes oplevert. Het beekdal van de Molenbeek-Pulse Beek vertoont ook waardevolle kwaliteiten als een bijna intacte structuur, een goede waterkwaliteit en extensief bodemgebruik wat het winterbedding betreft. Hierdoor kan de natuurlijke relatie tussen beek en dal nog spelen.

Om deze redenen ligt Krabbels ook in het landschappelijk geheel "Domein Krabbelshof, Lovenhoek en Krabbelse Broek" dat als een ankerplaats – in het kader van onroerend erfgoed – werd aangekondigd, met een zorgplicht en een landschapstoets.

Een landgoed met een verre geschiedenis

Het domein Krabbels heeft een voorgeschiedenis die tot de middeleeuwen teruggaat, hoewel men dit vandaag niet meer zomaar kan zien. Het kasteel Krabbelshof was het leenhof van de heerlijkheid Pulle, dat ten tijde van het hertogdom Brabant deel uitmaakte van de meierij van Zandhoven. Pulle was reeds in de Romeinse tijd bewoond, maar de eerste historische vermeldingen dateren uit de 13de eeuw. De naam is afgeleid van *pul* of *puldre* wat etymologisch op een moerasgebied duidt en dus strookt met het valleigebied. Hetzelfde geldt voor het nabijgelegen Pulderbos. Het domein Krabbels is genoemd naar de familie Crab(b)eels, die hier in de 13de eeuw een hoeve bezat. Het kasteel Krabbelshof werd in de 14de eeuw

” **Het domein Krabbels is genoemd naar de familie Crab(b)eels, die hier in de 13de eeuw een hoeve bezat.**

door schout Geeraard van Wesembeek gebouwd en werd op tal van historische kaarten afgebeeld. Pulle behoorde oorspronkelijk toe aan de heren van Breda en nadien aan het aloude geslacht van Boutershem. Vervolgens aan de hertogen van Brabant tot zij in 1559 aan de financierder van de Spaanse kroon en ondernemer Gaspar Schetz, heer van Grobbendonk, verpand werd. In 1644 verkregen zijn nazaten de volle eigendom. In de 17de eeuw behoorde Pulle aan de markiezen van Asse uit het geslacht de Cotereau, dat o.a. ook Westmalle, Zoersel en Pulderbos bezat. De heerlijkheid ging verloren tijdens de Franse Revolutie, maar de kern ervan bleef als ruimtelijk geheel bestaan en werd als onroerend goed verkocht aan particulieren. Zo behoorde het in 1850 toe aan de Antwerpse handelaar Henricus Le Brasseur, die het kasteel van Pulle in dat jaar herbouwde. Cajétan van de Werve verwierf in 1873 het kasteel omringd door het domein. Sindsdien kwam er een nieuwe landelijke dynamiek tot stand, die veel te maken had met het feit dat de familie van de Werve generatielang zijn woonst

in Pulle had en naar de lokale gemeenschap kon uitreiken. Zo omarmden Gaëtan van de Werve d'Immerseel en zijn zoon Hervé als echte burgervaders het lot van de gemeente tussen 1933 en 1976. Oude bewoners herinneren zich nog hoe Pullenaars die het in de oorlogsjaren moeilijk hadden voor voedselhulp terecht konden op het Krabbelshof. Die verbondenheid bestaat nog steeds en heeft een menselijke invulling met de hartelijke relaties die de familie van jaar tot jaar met de Pulse gemeenschap en het verenigingsleven aanhoudt.

Ongezien: burgemeester laat eigen kasteel in 1946 door het Belgisch leger opblazen.

Wat hier natuurlijk tot de verbeelding spreekt is dat het op vraag van de eigenaar zelf, met zware dynamiet en dan nog door het leger uitgevoerd werd. De 2de wereldoorlog was nog geen jaar voorbij en men keek toen anders naar vernielingen en ontploffingen. Burgemeester Gaëtan van de Werve d'Immerseel had een zekere degout opgebouwd van al wat met het kasteel tijdens de oorlog gebeurd was. De Duitse bezetter had het opgeëist, terwijl hij en zijn familie het verzet steunden. Tijdens de laatste oorlogsjaren was er ook een V1 (Duitse vliegtuigbom die op de haven van Antwerpen gericht was) bij het kasteel ingeslagen met belangrijke schade aan het dak tot gevolg. De Canadese bevrijders hadden

zich eveneens lelijk laten gelden. Tijdens de barkoude winter van 1944-1945 huisden zij in het kasteel, en hebben toen de hele houten inboedel tot en met het eiken parket en de lambrisering gestookt. Het was allemaal te veel geweest. Zelf vond de burgemeester dat het kasteel, dat in 1875 in een soort van valse Vlaamse gotiek getransformeerd was, weinig historische waarde had. De para's van Westmalle hebben de klus geklaard en er een veeleisende oefening aan gehad. De verdwijning van het kasteel was een nuchtere en legitieme beslissing, maar binnen de familie en onder de bevolking van Pulle bleef toch enige weemoed hangen.

Inspanningen voor prioritair natuurbeheer op en rond de vijvers van het Krabbelshof

In plaats van het opgeblazen kasteel verscheen in het parkgebied het nieuwe Krabbelshof, een landelijk stijlvol woonhuis met prachtig uitzicht op de grote visvijvers, die nadien in de jaren '60 uitgegraven werden.

In 2006 werd de dynamiek ingezet met maatregelen tegen de verlanding van de vijvers en voor dijkenherstel. De vijvers waren echt aan onderhoud toe, om hun karakter te bewaren. Later, met het Regionaal Landschap de Voorkempen en de Vlaamse overheid via de investerings- en projectsubsidies Natuur, ging het om eigenlijke natuurdoel-

stellingen. In 2016 betrof het de herinrichting van 5 vijvers (25,19 ha) in functie van de roerdomp. Het advies van Natuurpunt was hiervoor ook zeer nuttig. Het project omvatte onder meer de ontwikkeling van rietvegetaties (10,89 ha), het herprofilen van de dijken (1350 m), de aanleg van nieuwe watergangen voor foeragering (900 m) en het tegengaan van verbossing. In 2018 ging het om een project met dezelfde actoren plus een samenwerking met de Provincie Antwerpen als waterbeheerder van de beken, waarbij herstelmaatregelen werden genomen in uitvoering van de soortenbeschermingsprogramma's roerdomp en beekprik, rivierdonderpad en kleine modderkruiper. De afstemming van de doelen voor de roerdomp en de vermelde vissoorten was een mooie kans. De Provincie heeft er toen voor gekozen om vanuit een totaalvisie te werken voor het waterrijk gebied. Er werd gezorgd voor het habitatype van ondiepe beken en rivieren met goede

structuur en watervegetaties. Dit werd gerealiseerd door het beekprofiel te herstellen met de afwisselende aanwezigheid van diepe en ondiepe plekken. Ook voorzag het project het aanbrengen van inlaten en uitlaten op de vijvers met regelbare schuiven, het herprofilen van grachten, het herstel van oevers, het verwijderen van wilgopstand in de vijvers, het rooien van bomen en aanplantingen, de aanleg van een slibvang, het aanpassen van de beekbodem en de vernieuwing van een brug aangepast aan het door de vistrap verhoogde beekpeil. Meer gepaste oeverversteving en stroombeheer vormen echter nog knelpunten voor bepaalde aanliggende percelen die in de toekomst met de Provincie verholpen moeten kunnen worden.

Op advies van de Bosgroep Antwerpen-Zuid (nu: Bosgroep Antwerpse Gordel) en in het kader van de boscompensatie werd door de eigenaar van het Krabbelshof in 2020

ook een nieuw bos aangeplant van bijna 2.000 bomen op 1,2 ha. De voorkeur ging voornamelijk naar wintereik, winterlinde, hultstruiken en hazelaars.

Voor de hoogkwalitatieve natuur die in nauwe samenwerking met de hierboven vermelde actoren gerealiseerd werd, behaalde Krabbels vorig jaar de 2de prijs van de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu. Daarvoor, in januari 2020, werd het Wildlife Estates Label verkregen en sindsdien wordt er aan dit Europese netwerk geparticipeerd, dat inmiddels bijna 2 miljoen ha over Europa beslaat (in 20 landen, voor het grootste deel gelegen in Natura 2000 - gebieden). Het WE Label is de officiële erkenning van de kracht van het "bottom-up" of persoonlijk initiatief inzake multifunctioneel beheer van private landgoederen om de biodiversiteit vooruit te helpen.

Samenwerking met Natuurpunt - opmaak van een gezamenlijk natuurbeheerplan voor een deel van het domein Krabbels

Deze samenwerking is er een die over de tijd gegroeid is en gebaseerd is op veelvuldige contacten met een deel van de familie. Het volgt ook de terreinrealiteit. Sinds het begin van deze eeuw zijn er verschillende generatiewissels in de familie geweest, waarbij door verdelingen belangrijke oppervlakten aan bossen en landerijen zijn verkocht aan en/of in beheer genomen door Natuurpunt. De maatschappelijke vereisten en verwachtingen zijn de laatste decennia immers veel hoger geworden. Het komt er nu op aan om veel bewuster te beheren naar gedocumenteerde doelstellingen toe en daar natuurlijk de nodige tijd en middelen voor te kunnen vinden. Doelgerichte samenwerking kan hiertoe gericht een antwoord bieden.

2 van de 4 bestaande eigenaars van het domein Krabbels hebben de beslissing genomen om met Natuurpunt en andere lokale beheerders een gezamenlijk natuurbeheerplan op te maken met een landschapsvisie dat voor Krabbels op half-open landschappen inzet, en dit voor water en moerassen, bossen en graslanden. De familiale gronden die uiteindelijk specifiek in het plan opgenomen zijn (niet het volledige domein Krabbels), worden bestemd voor hoogkwalitatief beheer van het type 3, behalve voor een deel van de vijverpercelen die bij de villa Krabbelshof horen (vijvers gelegen rechts van de middendreef die het vijvergebied richting Pulderbos doorsnijdt)

Vistrap

Luik om waterpeil te regelen

© Landelijk Vlaanderen - Valerie Vandenberghe

Geul

© Landelijk Vlaanderen - Valerie Vandenberghe

Aalscholvers

en een aantal bossen daarboven, waar type 4 (reservatenbeheer) van toepassing is. Deze vijverpercelen met rietvegetatie en de gronden bestemd voor speciaal grasland worden daar ook door Natuurpunt onder type 4 beheerd, omwille

van het veeleisend karakter van de verdere eenmalige en terugkerende maatregelen die er op 24 jaar genomen moeten worden. De bossen in type 4 worden door de eigenaars zelf beheerd. Wat de natuurstreefbeelden op deze specifieke gronden in het natuur-

beheerplan betreft, zijn deze voornamelijk 3150 (voedselrijke, gebufferde wateren met rijke waterplantvegetatie) en rbbmr (rietvegetaties) voor de vijvers, 9190 (oude eiken-berkenbossen op zeer voedselarm zand) en 9120 voor de bossen (Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei) en rbbhc (dotterbloemgrasland) voor de graslanden.

De visie van de andere eigenaars verschildte echter te veel van deze van natuurvereniging Natuurpunt om ook aan het gezamenlijk natuurbeheerplan te participeren. Ze besloten om een eigen natuurbeheerplan op te zetten vanuit de visie van een meer gericht particulier landgoedbeheer en zullen in de toekomst zelf instaan voor de uitvoering op het terrein. Uiteraard blijft het behoud van natuurwaarden in deze prachtige omgeving een prioriteit.

Landelijk Vlaanderen dankt de familie van de Werve d'Immerseel voor de interessante inzichten in dit artikel. We wensen hen alle steun toe bij het aangaan van de uitdagingen van de toekomst.

Ambassadeur in het kader van het LIFE project 'European Networks for Private Land Conservation' (ENPLC)

Jhr. Gaëtan van de Werve d'Immerseel, die verder specifiek op zijn Pulse eigendom van landschapsbeheer en natuurwaarden een noodzakelijke prioriteit wil maken, heeft zich in persoonlijke naam kandidaat gesteld als ambassadeur in het kader van het LIFE project ENPLC.

Interessant en innovatief aan dit Europees LIFE project is dat het doelt op coalitievorming tussen de typische natuursector en de particuliere landbeheersector om op privégebied het herstel en de ontwikkeling van natuurwaarden te ondersteunen.

Er wordt vanuit een Europees netwerk van samenwerking gewerkt aan bewijs dat op de lange termijn coöperatie, gedeelde inzichten en vertrouwen, kunnen lonen. Het is een stevige aanzet om het huidige silo-denken en ideologische tegenstellingen te overbruggen. Veelal is terreinbeheer niet gebaat met eenzijdige ideeën. Het terreinbeheer zelf moet de logica zijn en beheerders kunnen hiervoor de handen in elkaar slaan.

Het project heeft daarom een aantal prioriteiten:

- **Financiering.** Het pleiten voor betere financiële stimulansen voor private landeigenaars die aan natuurbehoud doen, opdat ze de correcte instrumenten kunnen gebruiken.

- **Kennis.** Toegang bieden tot de meest geavanceerde middelen om hoge ambities te kunnen garanderen voor natuurbehoud op privaat land.
- **Bewustmaking.** Betere bewustmaking van het belang van natuurbehoud op private terreinen, en werken aan een toename van de erkenning en publieke steun voor deze inspanningen van private landeigenaars rond natuurbehoud.
- **Betrokkenheid.** Het faciliteren van burgerwetenschap en vrijwilligerswerk. Dit zijn krachtige middelen om het publiek met natuurbehoud op private terreinen kennis te laten maken en om het hierbij te betrekken.
- **Hulpmiddelen.** Het testen, verbeteren en harmoniseren van instrumenten voor natuurbehoud op privaat land in de verschillende omgevingen in Europa.

Over het ENPLC project laten wij de kandidaat aan het woord:

"Wat mij opviel is dat deze sterk overeenkomen met de hoofddoelstellingen van het Wildlife Estates Label. Vanuit de doelgerichte samenwerking met Natuurpunt, voel ik mij dan ook geroepen om te getuigen van de toegevoegde waarde die dergelijke medewerking oplevert. Het is van belang dat andere landeigenaars en beleidsmensen weet hebben van geslaagde beheerformules op het terrein. Het netwerk van ambassadeurs dat dankzij dit project opgezet zal worden, zal daarom van groot belang zijn. Geslaagde precedenten, het bewijs van goede relaties met andere sectoren en van nuttige gevolgen van samenwerking: allemaal elementen die zeer overtuigend kunnen klinken. Maatschappelijke erkenning en peer pressure spelen hierbij ook een rol. Werken aan positieve communicatie rond de private beheerder en diens sector om betrokkenheid te stimuleren is zeker nodig. Daarom neem ik graag dit ambassadeurschap op mij!"

Knobbelzwaan

Natuur

Panelen voor landeigenaars verkrijgbaar bij Landelijk Vlaanderen

Auteur: Ute De Meyer

Private eigenaars worden regelmatig aangesproken over het beheer van hun natuur en bossen door geïnteresseerde voorbijgangers. Wil je deze voorbijgangers ook informeren over de werkzaamheden die kaderen in jouw natuur- en bosbeheer of wil je hen de juiste weg wijzen? Dan hebben wij iets voor jou!

Door de COVID-19 maatregelen trokken de Vlamingen massaal hun wandelschoenen aan. Hierdoor ontdekten veel mensen plaatselijke natuur en bossen. Sommigen onder hen kwamen zo voor de eerste keer in contact met werkzaamheden in bos en natuur of sloegen wegen in die eigenlijk niet toegankelijk zijn.

Om het brede publiek beter te informeren hebben we vanuit Landelijk Vlaanderen enkele communicatieproducten ontwikkeld.

Panelen beheerwerken

Via 4 educatieve borden kan je passanten informeren over verschillende terreinwerken:

1. Dunnen voor meer biodiversiteit en een betere groei!
2. Hier wordt het bos van morgen geplant!
3. Hier groeit jouw eettafel!
4. Hier wordt aan privaat natuur- en bosbeheer gedaan!

Op de panelen kunnen geïnteresseerden een QR-code scannen met hun smartphone waarbij ze doorverwezen worden naar onze website voor meer informatie.

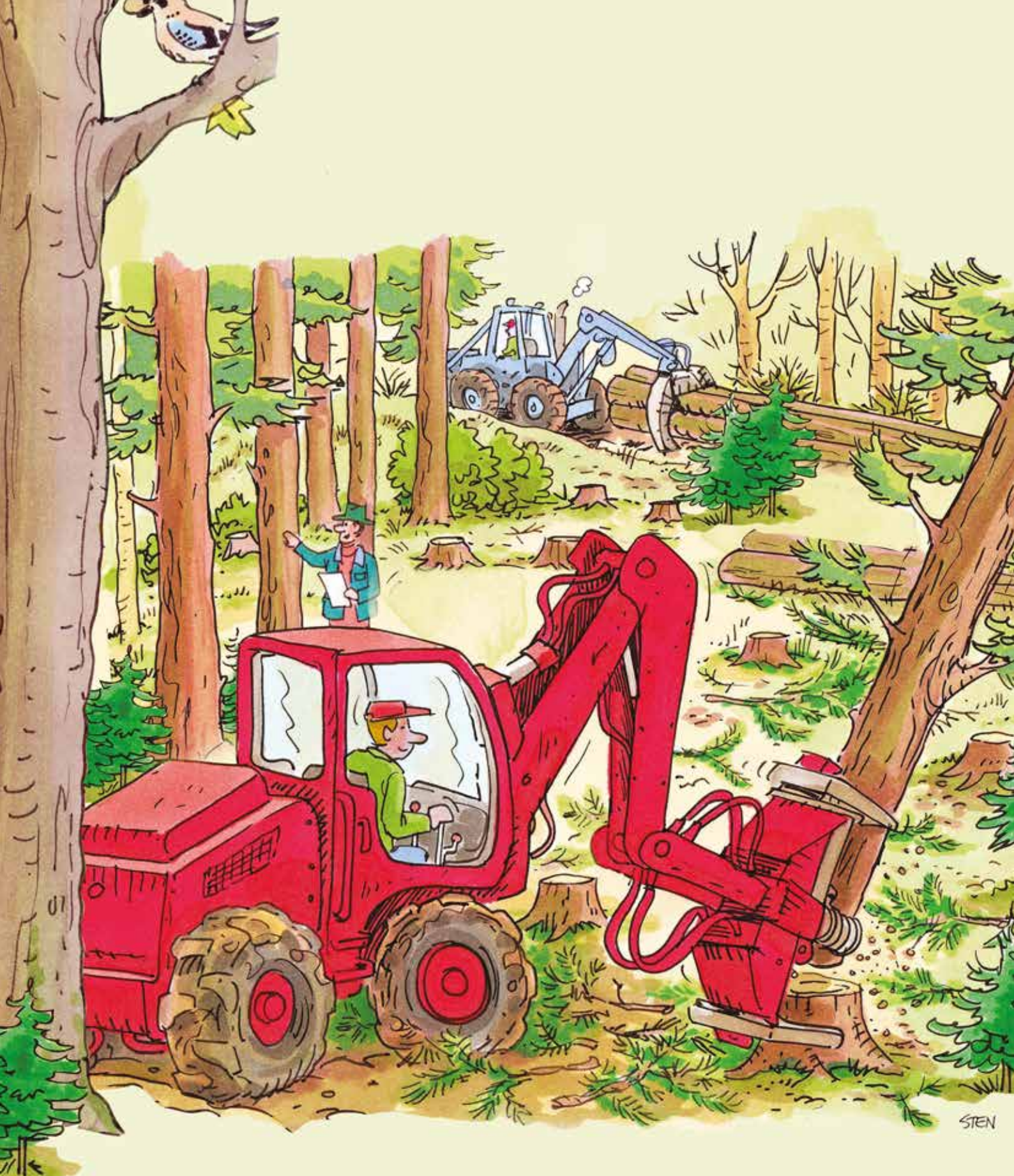
Prijs: € 40/paneel (inclusief btw).

Bestel je 10 of meer panelen, dan betaal je slechts € 32/paneel.

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A1 formaat, 3 mm dik, bestand tegen Belgische weersomstandigheden (Dibond), extra beschermingslaag, geen boorgaten.

STEN

Hier groeit jouw eettafel!

Wanneer bomen voldoende groot zijn, gaat de eigenaar over tot een kaalkap of groepsgewijze eindkap. Na tussenkomst van de exploitant, wordt het hout naargelang de kwaliteit en vorm verwerkt tot meubilair, panelen, papier, brandhout...

Een duurzaam beheerd bos staat zo aan het begin van de lokale houtketen!
Deze eindkap, eens in de zoveel tijd, kadert in een

langetermijnvisie en zorgt voor een enorme lichttoename waardoor fauna en flora de kans krijgen zich volop te ontwikkelen terwijl het nieuwe bos groeit. Een eindkap biedt ook de kans om het bos te versterken voor een snel veranderende omgeving waarin belevingswaarde, klimaatweerbaarheid, circulaire bio-economie en behoud van biodiversiteit een steeds belangrijkere rol spelen.

Meer info? Scan deze QR-code met je gsm en ontdek meer op onze website www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Natuur

Flyers beheerwerken

Wens je graag je omgeving op de hoogte te brengen van aankomende beheerwerken? Dan kan je ook bijhorende flyers bestellen. We bieden de mogelijkheid om de flyer te personaliseren met je contactgegevens zodat bureu je eventueel kunnen contacteren.

Prijs: € 25/50 flyers, € 30/100 flyers, € 50/250 flyers en € 75/500 flyers (inclusief btw).

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A5 formaat, gerecycleerd papier, recto verso bedrukt

Bord verboden toegang

Met het officiële verbodsbord (V14) kan je je terrein afsluiten en de flora en fauna de nodige rust bieden.

Prijs: € 12/paneel (inclusief btw).

Bestel je 10 of meer panelen, dan betaal je slechts € 6/paneel.

***Levering aan huis:** € 15

Technische informatie: A4 formaat, 3 mm dik, bestand tegen Belgische weersomstandigheden (Dibond), geen boorgaten.

Ben je geïnteresseerd in onze panelen, flyers of het officieel verbodsbord?

1. **Vul het bestelformulier in voor 20 oktober** en bezorg dit via mail aan info@landelijk.vlaanderen. Het formulier kan je op onze website vinden: <https://landelijk.vlaanderen/nuttige-info/panelen-beheerwerken/>
2. Je ontvangt een bevestigingsmail met de nodige betalingsgegevens. Je factuur dien je te betalen binnen de 15 dagen.
3. In de loop van de maand november ontvang je jouw bestelling.

* Bestel je meerdere producten tegelijkertijd, dan betaal je slechts éénmaal de leveringskost (€ 15).

LANDELIJK WONEN VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: **DANNY DE PAUW** 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

Bos

Het gebruik van zware machines bij bosexploitatie

Auteur: Margot Leemans

Bronnen: Jansen, P., Boosten, M., Cassaert, M., Cornelis, J., Thomassen, E., & Winnock, M. (2018). Praktijkboek Bosbeheer. Inverde en Stichting Probos.; Thomassen, E., Buysse, W., Wijdeven, S., Winnock, M., Seynaeve, J., Sauren, P., van Lommel, H., Schmitz, P., & Nyssen, B. (n.d.). Boomgericht bosbeheer in de praktijk.; Sauren, P., Buysse, W., Wijdeven, S., Seynaeve, J., Winnock, M., van Nevel, L., & Nyssen, B. (n.d.). Ecologie in Boomgericht Bosbeheer.

” Zo krijgen bijvoorbeeld kruiden en struiken de kans om te groeien doordat licht de bodem bereikt.

Inzake duurzaam bosbeheer is het doordacht kappen van bomen cruciaal. Het geeft de geselecteerde toekomstbomen meer groeiruimte en leidt tot een robuust bos met een hoge biodiversiteit. Zo krijgen bijvoorbeeld kruiden en struiken de kans om te groeien doordat licht de bodem bereikt. Bovendien is hout een hernieuwbaar product dat – als het hoogwaardig wordt gebruikt – voor lange tijd koolstof vastlegt.

Bij bosexploitatie wordt er vandaag meestal gebruik gemaakt van zware machines die een negatieve impact op de bosbodem kunnen hebben. Het is dus belangrijk om grondig te evalueren hoe deze negatieve impact geminimaliseerd kan worden.

Bosexploitatie: van boom in het bos tot hout voor de houtverwerker

Na het vellen van een boom (het afzagen van de boom vlak boven de bodem), wordt deze opgewerkt waaronder het volgende wordt verstaan: het onttakken, de wortelaanlopen verwijderen, het toppen en het korten (het dwars doorzagen van de stam tot vooraf bepaalde sortimenten). Afhankelijk van de exploitatiemethode worden de voormelde elementen van het opwerken al dan niet uitgevoerd:

- bij de korthoutmethode wordt de stam effectief tot verschillende sortimenten opgewerkt;
- bij de langhoutmethode blijft de stam volledig – na het onttakken, het verwijderen van de wortelaanlopen, en het toppen en wordt hij niet in verschillende sortimenten verdeeld;
- bij de volleboomsmethode wordt de volledige boom – inclusief de kroon – uitgesleept.

Vervolgens wordt dit opgewerkt hout – dat in ‘vorm’ verschilt naargelang de exploitatiemethode – eerst naar de ruimingspiste verplaatst en in een volgende fase naar de stapelplaats (ruimen). Vanaf deze stapelplaats – die zich steeds langs berijdbare wegen bevinden – wordt het hout met vrachtwagens (voorzien van banden die geschikt zijn voor wegverkeer) richting de houtverwerker vervoerd.

Ruimingspistes zijn permanente boomvrije stroken in het bos waarop bosbouwmachines zich voor het uitvoeren van boswerkzaamheden steeds mogen begeven. Deze stroken zijn ongeveer 4 m breed en worden op bepaalde tussenafstanden in het bos aangelegd (zie schema 1 en 2). Het doel van zulke ruimingspistes is om de negatieve impact van o.a. het gewicht van deze zware machines tot een zo klein mogelijke oppervlakte van het bos te beperken. Het inrichten van ruimingspistes heeft naast dit ecologische doel ook een economisch en organisatorisch doel. Zo kunnen de bosbouwmachines op een efficiëntere manier ingezet worden, gezien het rechte karakter van de ruimingspiste zonder obstakels. Bovendien helpen ze bij het overzichtelijk houden van de verschillende activiteiten en het maken van de keuze van de velrichting.

Machines gebruikt voor houtoogst

Bosweg met een geladen vrachtwagen met banden geschikt voor wegverkeer (links) en tractor met uitrijwagen (rechts).

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKENEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Harvester

De machine die meestal voor het vellen van bomen gebruikt wordt is de harvester. Deze exploitatiemachine kan – wanneer er aan de kraanarm een processorkop wordt bevestigd – bomen vellen, onttakken, verplaatsen van de velplaats naar de ruimingspiste en korten. De meest gebruikte harvesters in Vlaanderen wegen tussen 15 en 20 ton, en hebben een kraanreikwijdte van 10 m.

Voor het ruimen van het hout wordt vaak van de forwarder (of van de gelijkaardige tractor met uitrijwagen) gebruik gemaakt en indien nodig van een lier. De meest gebruikte forwarders wegen tussen 14 en 17 ton en hebben bijkomend een laadvermogen tussen 10 en 14 ton.

Waar ruimingspistes aanleggen in het bos?

De beschrijving in bovenstaande paragraaf maakt duidelijk dat de meest gebruikte machines bij het oogsten van hout, flink wat wegen. Dit illustreert waarom het aanleggen van ruimingspistes – om de negatieve impact op de bodem door het rondrijden van deze zware machines tot een zo klein mogelijke oppervlakte van het bos te beperken – nodig is.

Op schema 1 wordt op schematische wijze een bos weergegeven waar de ruimingspistes op een afstand van 20 m van elkaar aangelegd worden. Gezien de kraanreikwijdte van de harvester 10

Schema 1: schematische weergave van een bos waar de ruimingspistes op een afstand van 20 m van elkaar worden aangelegd

- Ruimingspiste
- Kraanzone: in de volledige zone kan gemechaniseerde geoogst worden (bomen in deze zone staan in het kraanbereik van de harvester)

Schema 2: schematische weergave van een bos waar de ruimingspistes op een afstand van 40 m van elkaar worden aangelegd

- Ruimingspiste
- Kraanzone: in de volledige zone kan gemechaniseerde geoogst worden (bomen in deze zone staan in het kraanbereik van de harvester)
- Gemechaniseerde oogst is niet mogelijk in deze zone (bomen in deze zone staan buiten het kraanbereik van de harvester)

m bedraagt, staan – vanaf de ruimingspistes – al de bomen binnen het bereik van de kraan en kunnen ze allemaal mechanisch geoogst worden. Binnen deze opstelling wordt 20 % van het bos bereiden.

Wanneer ruimingspistes op een afstand van 40 m van elkaar aangelegd worden, wordt maar 10 % van het bos bereiden en is de bodemoppervlakte die een negatieve impact ervaart kleiner. Dit wordt op schematische wijze weergegeven op schema 2. Binnen deze opstelling is er echter een deel van de bomen die – vanaf de ruimingspistes – buiten het bereik van de kraan staan en die dus niet mechanisch geoogst kunnen worden. De bomen in deze zone worden ofwel met een motorkettingzaag toegeveld naar de ruimingspiste (zodat de kroon in het kraanbereik valt) of er wordt bijvoorbeeld van een lier gebruik gemaakt.

In de praktijk wordt er omwille van de economische rendabiliteit – desondanks de groter bereiden oppervlakte – nog vaak gekozen voor ruimingspistes die op 20 m van elkaar gelegen zijn.

Het effect van zware bosbouwmachines op de bosbodem

Zoals reeds meerdere keren vermeld, wordt de oppervlakte in het bos waar de verschillende bosbouwmachines op mogen rijden best zo klein mogelijk gehouden, om hun negatieve impact op de bodem te minimaliseren. Maar waarom precies hebben deze machines een negatieve impact op de bodem, en wat houdt deze impact precies in?

Bij bodemverdichting (één van de verschillende soorten van bodemschade) gaat de bodemstructuur verloren doordat de bodem wordt samengedrukt (het samendrukken van de poriën tussen de bodemkorrels). Dit fenomeen kan ontstaan door de combinatie van verschillende elementen: de druk die het gewicht van zware bosbouwmachines op de bodem uitoefent, de schuifkrachten op de bodem die veroorzaakt worden door de verschillende bewegingen van de machines, het aantal keren dat de machines over de bodem passeren, maar ook de trillingen door o.a. de motor kunnen daar negatief toe bijdragen. Uiteraard spelen het bodemtype en het vochtgehalte van de bodem een bepalende rol voor de impact op de bodemverdichting. Best worden boswerkzaamheden na een lange vriesperiode uitgevoerd aangezien het aanwezige bodemwater dan bevroren is en de bodemstructuur verstevigd wordt. Zulke lange vriesperiodes zijn de laatste tijd – en in de toekomst met de voorspelde klimaatsveranderingen – echter absoluut geen evidentie.

Vermits er bij de verdichting van de bodem minder (of kleinere) poriën aanwezig zijn tussen de bodemdeeltjes, neemt de capaciteit tot regenwaterinfiltratie van de bodem af. Omdat in het kader van de klimaatsverandering meer hevige regenbuien in Vlaanderen voorspeld worden, kan deze verdichte bodem – waarin minder regenwater infiltreert – potentieel bijdragen tot overstromingen in

lagergelegen gebieden. Ook ondervinden de gasuitwisselingen – van zuurstof en koolstofdioxide – die tussen de atmosfeer en de bodem plaatsvinden een negatieve invloed. Bovendien neemt ook de doorwortelbaarheid af en kunnen wortels moeilijker groeien. Dit in combinatie met een te laag zuurstofgehalte en een potentiële beschadiging van de wortels zelf, zorgt niet enkel voor een daling van de vitaliteit en groei van volwassen bomen, maar beïnvloedt ook nieuwe zaailingen.

Daarnaast ondergaan ook de mycorrhiza en de bodemfauna – zoals bijvoorbeeld mollen en/of regenwormen die door hun bewegingen door de bodem een belangrijke rol spelen in het tegengaan van de bodemverdichting – een negatieve invloed. Dit omwille van de verdichting zelf als door het lage zuurstofgehalte.

Reeds na een éénmalige passage van een zware machine vindt 60 % van de potentiële verdichting plaats. Het herstel van bodemverdichting en van de natuurlijke opbouw van de bosbodem – dat niet onder alle omstandigheden mogelijk is – is een bijzonder traag proces dat minimaal 10-tallen jaren in beslag neemt. Het natuurlijke herstelproces van een verdichte bodem (het terug vergroten van de poriën) vindt o.a. plaats na het ontdooien van bevroren water dat een groter volume innam tijdens de vriesperiode, door het zwellen en krimpen van kleikorrels en door de biologische activiteit van bodemfauna.

Bosbodems leveren een hele reeks ecosystemendiensten die cruciaal zijn voor een gezond boscysteem, en het is dan ook van het grootste belang om voor deze oppervlakten bijzonder zorg te dragen.

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

- › Eigendomsrecht - Recht van uitweg
- Erfdienstbaarheden
- › Landbouwwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: Koop - Verkoop
- Aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30

www.adv-mvk.be

! Geschil met een overheid? Bij Landelijk Vlaanderen helpen we je stap voor stap tot een oplossing.

Landbouw

Scheuren van grasland: resultaten van proeven te Hooibeekhoeve

Auteurs: Ellen Truyers, Simon Wouters en An Schellekens – B3W

Grasland scheuren, een veelbesproken onderwerp. Maar hoe pak je het nu best aan op teelt- en milieutechnisch vlak? Kies je maïs als volgteelt, dan zijn er wel wat aandachtspunten. Doe je aan graslandvernieuwing, dan is het tijdstip van scheuren van groot belang. Voederbieten zijn de beste keuze om na gescheurd grasland te telen.

Bij het scheuren van grasland loop je het risico op een te hoog nitraatresidu en dus een potentiële negatieve invloed op de waterkwaliteit. Na het scheuren van grasland zit er namelijk veel organisch materiaal in de bodem dat begint te mineraliseren. Deze mineralisatie, gepaard met het vrijkomen van nutriënten, gebeurt geleidelijk en loopt door tot laat in het seizoen. Om erachter te komen welke nitraatresidu's volgen na welke teelt, doken we tijdens het uitwisselingsmoment in de resultaten van het praktijkonderzoek op de Hooibeekhoeve.

De Hooibeekhoeve is het praktijk- en voorlichtingscentrum voor melkveehouderij, voedergewassen en plattelandontwikkeling in de provincie Antwerpen. Er worden zowel proeven gedaan in de stal,

Verschillende volgteelten

zoals voederproeven, jongveeproeven... met een 90-tal melkkoeien, gemolken door middel van twee melkrobots; als proeven op het veld bij de voedergewassen, zoals rassenproeven en vruchtwisselingsproeven... Dit is slechts een kleine greep uit het onderzoek. De veldproeven gebeuren op proefvelden gelegen in een ruime regio rond Geel van Ravels tot Kortenen. Om de nitraatresidu's te kunnen vergelijken, werden er proeven aangelegd met verschillende gewassen geteeld na gescheurd meerjarig grasland. Met de keuze

van de volgteelt bepaal je immers voor een stuk de kans op een te hoog nitraatresidu.

Gras na gras: tijdstip herinzaai is belangrijk

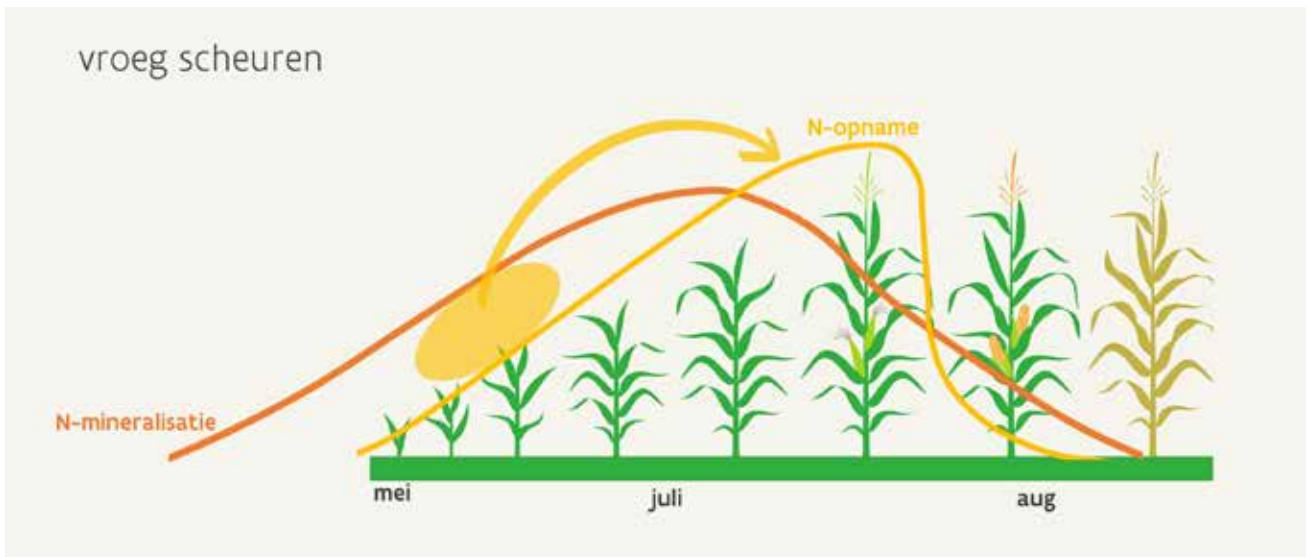
Na gras kan je opnieuw gras zaaien. Het scheuren voor graslandvernieuwing kan op 2 momenten: in het voorjaar en het najaar. Het najaar heeft als voordeel dat je je opbrengstverlies beperkt en dat de onkruiddruk lager is dan in het voorjaar. Het nadeel van scheuren in het najaar is dat de vrijgekomen stikstof na het scheuren niet voldoende opgenomen wordt door het jonge gras in de winter, wat het risico op uitspoeling vergroot en ervoor zorgt dat je deze stikstof niet kan benutten. Bij graslandvernieuwing in het voorjaar is dit effect kleiner, aangezien de snelle groei van het nieuwe gras de stikstof opneemt. Landbouwkundig is scheuren in het najaar dus de beste keuze, maar milieukundig (met oog op uitspoeling van nitraat) vernieuw je je grasland best in het voorjaar. Uit de proeven bleek dat najaarsvernieuwing in september het beste compromis vormt voor het beperken van opbrengstverlies en een zo klein mogelijk risico op een te hoog nitraatresidu.

Maïs na gescheurd grasland: tips om nitraatresidu te beperken

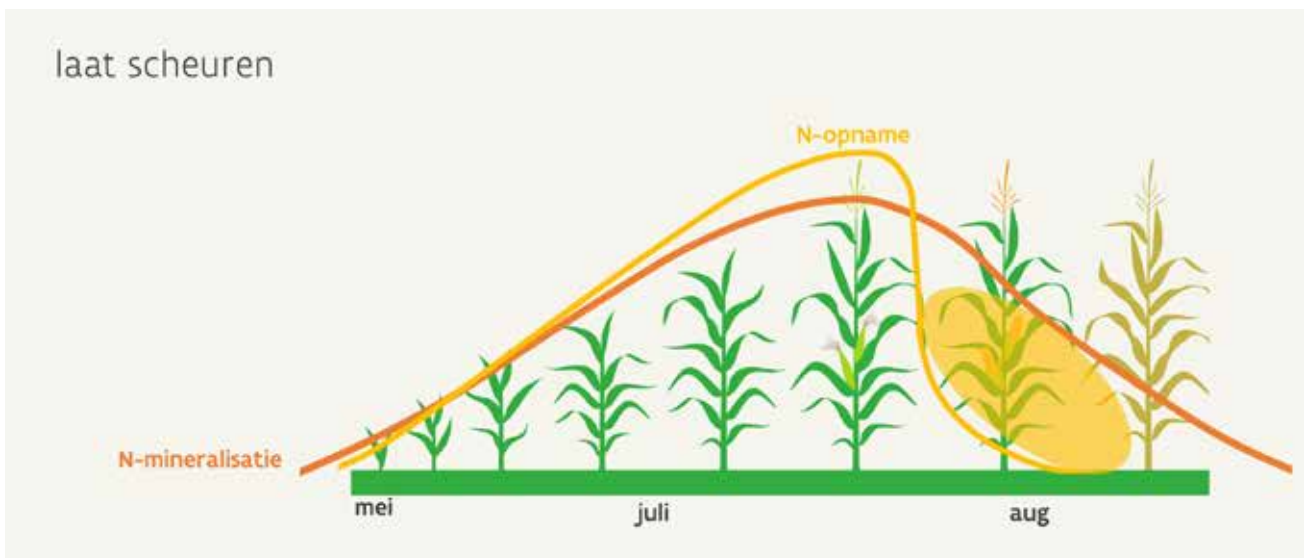
Om het risico op een hoog nitraatresidu te verlagen, scheur je het grasland best vroeg genoeg in het voorjaar. Eerst nog een maaisnede nemen wordt dus best vermeden. Wanneer je vroeger scheurt, kan het mineralisatieproces van de organische stof namelijk vroeger starten. Er komt zo vroeg stikstof vrij die benut kan worden door de maïs. Scheur je het grasland later, dan valt de mineralisatiepiek na de opnamepiek van de maïs, waardoor veel stikstof onbenut blijft en later kan uitspoelen. Onderstaande figuren geven dat duidelijk weer.

Om het risico op een hoog nitraatresidu te verlagen scheur je het grasland best vroeg genoeg in het voorjaar.

Figuur 1: Bij het vroeg scheuren van het grasland komt de stikstof vrij voor de opnamepiek van de maïs. De stikstof in de bodem kan zo optimaal benut worden.

Figuur 2: Bij later scheuren van het grasland valt de mineralisatiepiek na de opnamepiek van de maïs. Een groot deel van de vrijgekomen stikstof blijft dus onbenut.

Ook onderzaai van een vanggewas bij maïs kan een optie zijn om het risico op hoge nitraatresidu's onder controle te houden. Hooibeekhoeve heeft ervaring met proeven rond onderzaai sinds 2015. Hieruit blijkt dat hoe vroeger men onderzaait, hoe kleiner de kans op een hoge nitraatrest.

Algemeen is gekend dat er geen bemesting nodig is na het scheuren van 3 à 4 jaar oud grasland om tot een volwaardige maïsofbrengst te komen.

Algemeen is gekend dat er geen bemesting nodig is na het scheuren van 3 à 4 jaar oud grasland om tot een volwaardige maïsofbrengst te komen. Dit bleek ook uit

de proeven met onderzaai van het afgelopen seizoen. De met gras ondergezaaide maïs, zonder bemesting, gaf quasi dezelfde opbrengst als de bemeste maïs, met het verschil dat het nitraatresidu lager lag bij de nulbemesting. Soms wordt wel het advies gegeven om een starter in de rij te plaatsen zodat de jonge maïsplant een groeistart krijgt wanneer de mineralisatie van het gescheurde grasland nog niet sterk op gang gekomen is.

Voederbieten: beste keuze als volgteelt

Uit de veldproeven met de verschillende volgteelten bleek dat voederbieten de beste keuze zijn. Voederbieten kennen een lange ontwikkeling waarbij ze de vrijgekomen stikstof over een lange periode opnemen. Zo spoelt er minder stikstof uit in het najaar.

Voederbieten kennen een lange ontwikkeling waarbij ze de vrijgekomen stikstof over een lange periode opnemen.

Om die reden kunnen op derogatiebedrijven

voederbieten die gezaaid worden na het scheuren van blijvend grasland bemest worden, maar enkel op basis van een stikstofbestedingsadvies na staalname; dit kan bijvoorbeeld niet voor maïs. Bij een te hoge bemesting werden er in de proeven holle bieten vastgesteld. Een belangrijk aandachtspunt van bieten na gescheurd grasland is Rhizoctonia. Kies altijd voor een Rhizoctonia-tolerant ras. Wil je het areaal voederbieten op je bedrijf vergroten, dan

kan je bieten ook inkuilen. Je kan bijvoorbeeld een mengkuil maken met 1/3 gesneden voederbieten en 2/3 perspulp. Zo kan je de bieten jaarrond opnemen in het rantsoen van de koeien. 'We zagen zelfs voordelen tijdens hitteperiodes in de zomer: het vetgehalte in de melk zakte niet onderuit met de bieten in het rantsoen', vertelt Nick Rutten, melkveeonderzoeker bij de Hooibeekhoeve.

Na het scheuren van meerjarig grasland zijn voederbieten dus de beste optie. Kies je ervoor om maïs te telen: dan beperk je het risico op een te hoog nitraatresidu door de oude graszode vroeg af te doden en te scheuren en geen N-bemesting te geven aan de maïs. Ook je vanggewas al tijdens de teelt installeren via grasonderzaai in maïs draagt hieraan bij. Teel je gras na gras, dan is inzaaien in september de beste keuze voor een zo groot mogelijke opbrengst

Inkuilen van versneden voederbieten in combinatie met perspulp

Over B3W

13 Vlaamse praktijk- en onderzoekscentra zetten hun schouders onder de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W). Samen beheren we het kennisnetwerk en vertalen we die kennis naar direct toepasbare richtlijnen en handvaten voor land- en tuinbouwers in functie van een oordeelkundige bemesting en een geïntegreerd bodembeheer. We vinden het daarin belangrijk om ook de land- en tuinbouwers te betrekken en hun ervaring en kennis op te nemen, alsook om hun creativiteit te stimuleren. Onze medewerkers, met name de adviseurs en onderzoekers van de praktijk- en onderzoekscentra, brengen de verzamelde kennis ook rechtstreeks tot bij de land- en tuinbouwers. Ons multidisciplinaire team heeft belangrijke troeven om de adviesdienst tot een succes te maken:

- In elk deel van Vlaanderen kunnen we begeleiders in zetten met kennis van het specifieke terrein en de aanwezige sectoren en teelten;
- Onze begeleiders hebben uitgebreide ervaring in het begeleiden van land- en tuinbouwers en het demonstreren van goede praktijken;
- Er is ook academische expertise in het consortium aanwezig, waardoor de B3W-werking continu gevoed wordt met de laatste wetenschappelijke inzichten rond duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer.

Op zoek naar meer info? Neem dan zeker een kijkje op onze website (www.b3w.vlaanderen.be).

UW LANDBOUWER

Advies en ondersteuning
Duurzame landbouw
met geïntegreerd natuurbehoud
Biologische en gangbare landbouw
Behoud van pachtvrije gronden
Beheer voor derden

T +32 (0)14 98 01 32

TERRA N.V.

ESTATES MANAGEMENT

www.terra.estate

Natuur

Soort in de kijker

Grote stern (*Thalasseus sandvicensis*)

Classificatie: vogels, meeuwen

Statuut: ernstig bedreigd (rode lijst), bedreigd (IUCN), AEWA beschermingsstatus

Lengte: 41 cm

Gewicht: 130 – 300 g

Verenkleed adult: lichtgrijze vleugels en rug, witte nek en buik, met zwarte kopkap (in winterkleed enkel nog zwarte kop en oogstreep). Zwarte snavel met gele punt, zwarte poten met gele voetzolen, minder diep gevorkte staart als visdief. In de wind verlengde nekveren zichtbaar.

Verenkleed juveniel: bruin op kop en nek, staart met zwarte punt.

Geluid: kirrik, kurr-kit, scherp klinkend

Zomergast: maart tot augustus-september

Verspreidingsgebied: kusten van noordelijk Europa tot mediterrane gebieden, Zwarte en Kaspische Zee

Leefgebied: kust, schiereilanden, broedt in gebieden met grote natuurlijke dynamiek (risico stormvloed die nesten uitspoelen) of vlaktes met zand, schelpen en korte begroeiing

Voeding: vis (vrijwel uitsluitend haring, sprot en zandspiering), tot 25 km verderop

Levenswijze: broedt in grote kolonies, vaak in associatie met kokmeeuwen en andere sterns

Voortplanting: broedt vanaf eind april/begin mei

Nest: 1-2 eieren in ondiep kuiltje (2de ei vaak achtergelaten)

Ontwikkeling: 22-26 dagen, jongen uit nest na 3-4 dagen en vliegvlug na 25-35 dagen, waarna ze nog wekenlang gevoerd worden door de ouders.

Volwassen leeftijd: na 3 jaar, kan 15 jaar oud worden (uitzonderlijk 23).

Beheer: voorkomen verstoring en vernietiging nestplaatsen, watervervuiling (accumulatie toxische stoffen in voedsel) tegen gaan, overbevissing vermijden en aanvaring met windmolens minimaliseren.

Dwergstern (*Sternula albifrons*)

Classificatie: vogels, meeuwen

Statuut: ernstig bedreigd (rode lijst en IUCN), AEWA beschermingsstatus

Lengte: 24 cm (kleinste stern)

Gewicht: 57 g

Verenkleed adult: wit met grijze vleugels (met zwarte punt in winterkleed) en rug, zwarte kopkap (in winter beperkt tot achterhoofd), maar met wit voorhoofd. Zwartgepunte gele snavel, oranjegele poten en korte staart.

Verenkleed juveniel: korte strepen op rug en bovenzvleugels, met zwart uitlopende vleugelpennen, geen zwarte kopkap.

Geluid: kit-kit, pie-i-ier en kirri-kirri-kirri

Zomergast: april tot september

Verspreidingsgebied: Europa, Azië, Afrika en Australië

Leefgebied: kusten en grote binnenwateren, verlaten zandstranden en drooggevallen platen

Voeding: vis, garnalen, wormen, insecten en schelpdieren in de branding binnen 3 km.

Levenswijze: broedt in kolonies

Voortplanting: vanaf april/mei

Nest: 2 zandkleurige tot geelbruine eieren, met donkerbruine vlekken in een kuiltje in het zand.

Broedduur: 20-22 dagen, vliegvlug na 28 dagen

Volwassen leeftijd: na 2 jaar, worden max. 23 jaar oud

Beheer: stranden vrij houden van recreatie, gechloreerde koolwaterstoffen in water aanpakken

Visdief (*Sterna hirundo*)

Classificatie: vogels, meeuwen

Statuut: kwetsbaar (Rode lijst en IUCN)

Diameter: 35 cm

Gewicht: 120 g

Vachtkleur: witte nek en borst met grijze rug en vleugels, zwarte kopkap (beperkt in winterkleed). Vermiljoenkleurige snavel met zwarte punt (i.t.t. Noordse stern, zwarte snavel in winterkleed), oranje poten (zwart in winter).

Verenkleed juveniel: lichte vleeskleurige basis aan de snavel, band over de achterrand van de vleugels onderaan.

Geluid: kik-kik-kik

Zomergast: eind maart-begin oktober

Verspreidingsgebied: Europa, West-Afrika, Rusland

Leefgebied: kusten en dunbegroeide rots- en zandeilanden

Voeding: kleine vissen, kreeften, weekdieren, insecten en larven.

Levenswijze: Broedt in kolonie

Voortplanting: Broedt van mei tot augustus

Nest: 1-4 geelbruine tot donkerbruine eieren met grijze onder-vlekken en donkerbruine vlekken, in een holte in de grond, soms 2 legsels.

Broedduur: 20-23 dagen, vliegvlug na 3-4 weken.

Volwassen leeftijd: na 3 jaar, wordt max. 33 jaar oud

Beheer: predatorvrije eilanden, niet betreden

Invasieve exoot

Parelvederkruid (*Myriophyllum aquaticum*)

Status ISEIA: zorgwekkende invasieve exoot voor EU

Oorsprong: Zuid-Amerika

Beschrijving: Sterk vertakte, kruipende oever- en waterplant met kransen van fijn veernervig ingesneden bladeren. Opgerichte stengeltoppen 10-15 cm hoog. Stengels kunnen tot 2 m lang worden.

Ecologische impact: bedekken tot dichte matten in poelen, vijvers, sloten en kanalen. Verhindert de waterafvoer in watersystemen.

Hoe bestrijden: best handmatig verwijderen, machinaal waar in groten getale aanwezig. Kan resten laten uitdrogen in de zon om te vernietigen.

Erratum

In Landeigenaar 95 stond op blz. 44 een foute foto bij de rietgans. Hierbij de juiste foto.

Bebossen in Vlaams-Brabant

Extra steun en subsidies voor private eigenaars

De ambitieuze plannen om tegen 2024 4.000 ha extra bos (10.000 ha tegen 2030) te creëren, blijven vandaag (september 2022) in bosteller.be steken op amper 660 ha. Menig boom zoekt een grond, maar die gronden zijn schaars en duur. Via subsidies en projectoproepen probeert de minister organisaties en vrijwilligers aan te moedigen om bomen te planten. Voor wie gronden ter beschikking heeft om te bebossen, een overzicht.

Het is niet overal toegestaan om te bebossen.

Vaak is een vergunning nodig:

- Landbouwgebied: vergunning aanvragen bij je gemeente, die niet-bindend advies moet vragen bij het Departement Landbouw en Visserij en sinds 8 augustus 2022 ook bij Agentschap voor Natuur en Bos (nieuw Bosuitbreidingsdecreet).
- Groene gewestplanbestemming, valleigebied, brongebied of agrarisch gebied met ecologisch belang, waarde of bijzondere waarde: afhankelijk van de huidige vegetatie een vergunning voor vegetatiewijziging aanvragen bij je gemeente. Voor akkers met klassieke eenjarige teelten is een vergunning bv. niet nodig, want dit wordt niet als een (semi-)natuurlijke vegetatie gezien.
- VEN, IVON, Historisch Permanent Grasland, SBZ, Ramsar watergebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang of met bijzonder waarde en natuurlijke gebieden zoals vennen, halfnatuurlijke graslanden, moerasen, slikken, duinen enz.: hier

dien je – afhankelijk van de huidige vegetatie - een ontheffing op het verbod tot wijzigen van de vegetatie aan te vragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

- Beschermde landschap: hier dien je toelating te vragen bij het Agentschap Onroerend Erfgoed, indien het agentschap nog geen advies gaf bij de omgevingsvergunning.
- Andere gewestplanbestemmingen (wonen, industrie...): geen vergunning nodig, tenzij er kleine landschapselementen of (semi-)natuurlijke vegetaties op zouden voorkomen.

Eens je de toestemming hebt om te bebossen, kan je van start gaan. Bebossen is echter niet gratis: het plantsoen, het aanleggen en organiseren, maar zeker ook het onderhouden brengen kosten met zich mee. Bovendien is er mogelijks ook een grondwaardeverlies.

Type subsidie	Oppervlakte voorwaarde	Budget
Subsidie bebossing	Min. 0,1 ha Min. 0,25 ha in agrarisch gebied (AG) aansluitend bij bos Min. 0,5 ha in AG (Grond in AG minstens 2 volledige kalenderjaren niet gebruikt voor professionele doeleinden)	2,5 €/m ² voor aanplant 1,96 €/m ² indien natuurlijke verjonging 0,54 €/m ² indien verworven via subsidies of projectoproep, of indien vergoeding grondwaardeverlies ontvangen of indien agrarisch gebied met oppervlakte tussen 0,25 en 0,5 ha aansluitend bij een bestaand bos
Subsidie bebossing in HAG (herbevestigd agrarisch gebied) en AG vastgesteld in RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan)	Min. 0,5 ha Min. 0,25 ha aansluitend bij bos	0,35 €/m ² + 0,025 €/m ² indien 75 % plantgoed aanbevolen herkomst + wildbescherming (0,65 €/stuk individueel of 0,35 €/m raster) + inkomstencompensatie en onderhoudssubsidie landbouwer
Aankoop gronden voor bebossing	Min. 0,5 ha	Enkel in groene bestemmingscategorie 60 % aankoopkosten 80 % indien bestemming bos, reservaat of natuur Max. 3,5 €/m ²
Klimaatbossenfonds BOS+	Min. 0,5 ha	Tot 0,7 €/m ²
Compenserende bebossing		Overeen te komen met ontbosser (richtgetal 4 €/m ²)

Bosgroep Vlaams-Brabant

De Bosgroep is een vereniging van bouseigenaars, die tot taak heeft om eigenaars te helpen met het duurzaam beheer van hun bos en natuur, inclusief de aanleg ervan. De Bosgroep Vlaams-Brabant helpt je met advies rond soortenkeuze op maat van de doelstellingen van de eigenaar, de opmaak van een bebossingsplan, het aanvragen van de nodige vergunning, de financiële raming en de aanvraag van subsidies. De Bosgroep kan met jou nagaan wat voor jou de meest voordelige mogelijkheid is. Zij hebben daarenboven ook contacten met bedrijven die bebossing sponsoren, en met diverse initiatieven (oa. Bûûmplanters, zie volgende). Naast aanplant met inheems loofhout, kunnen ze ook advies geven rond het gebruik van populier en niet-inheemse boomsoorten en dit integreren in het plantplan.

De Bosgroep Vlaams-Brabant organiseert zelf doorgaans geen plantacties. Ze begeleiden je wel bij het opvragen van offertes en kunnen je op weg zetten wanneer je zelf een private plantactie uit de grond stampt. Ook voor de opvolging en vervolgadvis en vragen rond het beheer van bestaande bossen staan ze paraat. Bosgroep Vlaams-Brabant is actief in de hele provincie.

In de andere provincies leveren de lokale Bosgroepen vergelijkbare service. Voor een exact overzicht, neem je best rechtstreeks contact op: <https://bosgroepen.be>.

Als je interesse hebt, kan je contact opnemen met de Bosgroep Vlaams-Brabant via info@bosgroepvlaamsbrabant.be of +32 16 26 76 00.

Wil u graag een bos(je) aanplanten of uitbreiden in het arrondissement Halle - Vilvoorde? ... maar weet u misschien nog niet helemaal hoe eraan te beginnen?

De Bûûmplanters helpen u graag verder. De afgelopen twee winters hebben ze meer dan 28.000 struiken en bomen geplant in de Groene Rand. Met de steun van de Vlaamse overheid gaan ze verder op hun elan om de komende twee winters ('22-'23 en '23-'24) maar liefst 100.000 bomen te planten in tientallen gemeenten rond de hoofdstad. Momenteel zijn ze op zoek naar plantlocaties. Indien u de ambitie heeft om de komende maanden of jaren een bos te planten, aarzel dan niet langer. De Bûûmplanters kijken er naar uit om u bij te staan en de handen vuil te maken.

Wat houdt het aanbod in?

De Bûûmplanters gaan de komende jaren nieuwe bossen aanplanten en bestaande bossen uitbreiden. Daarvoor gebruiken ze inheemse soorten struiken en bomen van formaat bosplantsoen (+/- 120 cm groot). De minimumoppervlakte van het aan te planten bos bedraagt 100 m² (10 x 10 m).

Het aanbod omvat alle acties die bij een doorsnee bebossing komen kijken: van de inhoudelijke voorbereiding van de aanplant

(terreinbezoek, opmaak plantplan, voorbereiding aanvraag goedkeuring bij lokale overheid indien nodig), over de levering van

het bosplantsoen en eventuele wildbescherming tot de aanplant zelf. Bij grotere plantprojecten voorzien ze plantboormachines, handenarbeid, het nodige zweet en een woordje uitleg over de aanplant. Na de plantactie ondersteunen ze u graag verder met advies voor beheer. De Bûûmplanters vragen een beperkte bijdrage van maximum 1€ / boom die mogelijk kan betaald worden door een externe financierder (bijvoorbeeld via sponsoring door een bedrijf).

Waar geldt het aanbod?

Het aanbod is van toepassing voor bebossing van gronden (zowel privaats als publiek) die gelegen zijn in de 35 gemeenten van het arrondissement Halle – Vilvoorde en de gemeente Tervuren.

Bûûmplanters

Bûûmplanters is een vzw die werkt rond het Brusselse en van de Vlaamse overheid opdracht heeft gekregen om de komende 2 winters 100.000 bomen te planten. Ze zoeken daarvoor plantlocaties in de 35 gemeenten van het arrondissement Halle – Vilvoorde en de gemeente Tervuren.

Bebossingen vanaf 100 m² komen reeds in aanmerking. Zij vragen een vaste bijdrage van 1 €/boom, die mogelijk ook gefinancierd kan worden door derden (sponsoring), waardoor het aanbod volledig gratis is.

In tegenstelling tot de bosgroepen organiseren zij wel de plantactie. Ze maken ook een plantplan, voorzien de voorbereiding van de aanvraag en goedkeuring van vergunningen. Ze voorzien het plantsoen (inheems), het nodige materiaal zoals plantboormachine, wildbescherming en de nodige vrijwilligers om de aanplant tot een goed einde te brengen.

Indien je interesse hebt, kan je Yoeri Bellemans contacteren: youri.bellemans@buumplanters.be of +32 498 67 38 82. Meer info over de vzw op www.buumplanters.be.

Natuur

Vrijwilligers inzetten voor privé natuurbeheer

Auteur: Valérie Vandenabeele

”

Vrijwilligers doen een bepaald werk omdat ze iets willen leren en een verschil willen maken voor de samenleving.

Samen met partners vanuit verschillende Europese eigenaars- en natuurverenigingen zoeken we binnen het LIFE-project ENPLC (European Nature for Private Land Conservation) onder meer naar mogelijkheden om ook bij particuliere natuurbeheerders vrijwilligers te kunnen inzetten. Op heden bestaat er geen structuur waarin vrijwilligers beheerswerken of monitoring op maat van particuliere gronden kunnen doen. Er zijn diverse problemen waaraan nog intens gewerkt moet worden.

Waar staan we vandaag?

Vandaag de dag wordt er bitter weinig kennis uitgewisseld tussen natuurverenigingen en private eigenaarsverenigingen om vrijwilligers in te zetten bij particulieren. Eén van de doelen van het project is om een platform te ontwikkelen met contactpunten, waar vrijwilligers (netwerken) in contact kunnen komen met private eigenaars die terreinen aanbieden voor beheer of monitoring. We zullen ook op terrein moeten uitproberen welke methoden wel of niet werken wanneer we vrijwilligers inzetten voor privé natuurbeheer.

Binnen het project worden verschillende partijen samengebracht. Zo verkrijgen we een inzicht in hoe vrijwilligersorganisaties te werk gaan in verschillende landen. Binnen de werkgroep luisterden we

zowel naar getuigenissen van private eigenaars die ervaring hadden met vrijwilligers als naar de motivaties van vrijwilligers om aan natuurbeheer te doen. Het is daarbij belangrijk om te luisteren naar de noden en aandachtspunten aan beide zijden om eigenaars en vrijwilligers in de toekomst meer samen te kunnen brengen.

Hoe kunnen vrijwilligers helpen?

Vrijwilligers zijn niet te beschouwen als gratis werkkrachten. De inzet van vrijwilligers vergt heel wat organisatie, omkadering en opleiding. Als vrijwilliger wil je dat het werk dat je uitvoert bijdraagt tot je persoonlijke ontwikkeling. De taken die vrijwilligers uitvoeren moeten daarom voldoen aan hun verwachtingen en men moet er voldoening en erkenning voor terugkrijgen. Vrijwilligers doen een bepaald werk omdat ze iets willen leren en een verschil willen maken voor de samenleving. Het is heel belangrijk dat private eigenaars dit goed beseffen en zich daar bewust van zijn.

Vaak zijn de resultaten van hun werk ook pas jaren later zichtbaar. Dit kan demotiverend zijn voor de vrijwilliger. Daar hou je best rekening mee. Een oplossing kan zijn om de vrijwilligers na verloop van tijd terug uit te nodigen voor een bezoek met een toelichting over

het resultaat van hun werk, of hen via andere weg op de hoogte te houden van de realisaties. Omgekeerd geldt hetzelfde voor eigenaars: wanneer iemand komt monitoren voor een bepaalde soort, wil je als eigenaar ook graag weten wat er waargenomen is en waar het voor zal dienen.

De meest voorkomende werken die vrijwilligers voor natuur uitvoeren zijn:

- Habitatherstel (vb. bomen planten)
- Invasieve exoten bestrijden
- Tellen van soorten (soms met cameravallen)
- Kleine constructiewerken (vb. omheiningen, afrasteringen plaatsen)
- Enquêtes afnemen
- Lokale ogen in het veld voor bewaking of waarnemingen
- Doorgeven van kennis via training sessies
- Creëren en onderhouden van vrijwilligersnetwerken
- Governance en informatie ronddelen
- Helpen bij sensibiliseringscampagnes en communicatie
- Zwerfvuil oprapen

Het is van belang dat vrijwilligers zich goed in hun vel voelen tijdens het werk.

Verder dan het educatieve aspect, is het van belang dat vrijwilligers zich goed in hul vel voelen tijdens het werk. Groepen vrijwilligers vormen vaak een vriendschapsband; gelijkgezinden die met dezelfde motivatie een ervaring delen en kennis met elkaar uitwisselen. Eigenaars kunnen daartoe bijdragen door de verwachtingen realistisch te houden en bij te dragen aan een gemoedelijke sfeer. Via het werk dat ze doen, komen vrijwilligers in contact met de realiteit op terrein en kunnen ze op hun beurt ervaren voor welke uitdaging private eigenaars staan en wat hun motivatie is. Natuurbeheer is dan geen ver-van-ons-bed-verhaal meer, maar een ervaring met de botten-in-het-veld. Soms krijgen vrijwilligers een certificaat dat voor hen een toegevoegde waarde kan zijn op professioneel vlak. Het gebeurt zelfs dat vrijwilligers bewust over de grens gaan om op die manier ook een nieuwe taal te leren of te oefenen. Ook dit kan een bijkomende stimulans zijn.

Vrijwilligers zijn in tegenstelling tot werknemers niet gebonden door een contract. Ze krijgen dus geen vergoeding, buiten soms een kleine vrijwilligersvergoeding, wat betekent dat ze kunnen stoppen wanneer ze willen. Het ontbreken van enige vergoeding kan daarboven ook een brug te ver zijn om vrijwilligers te overhalen mee te helpen in natuurbeheer. Ze draaien immers vaak zelf op voor reiskosten, eten of soms accommodatie. Het zou goed zijn mocht er ook een systeem zijn dat dergelijke onkosten kan dekken.

Hulp voor privé natuureigenaars

Het grote voordeel van het inzetten van vrijwilligers is dat ze heel wat werk kunnen verrichten zonder dat er financiële consequenties zijn. Echter, men moet beseffen dat het coördineren van vrijwilligers veel tijd inneemt. Men schat dat voor de begeleiding van 10-15 vrijwilligers, men 1 voltijds equivalent nodig heeft. Er komt heel wat bij kijken inzake administratie, communicatie (o.a. continue motivering van vrijwilligers) en coördinatie om een vrijwilligersprogramma effectief en duurzaam te maken. Het is ook belangrijk om een goede verzekering te hebben in geval van ongeval. Dit wordt dan ook vaak uitbesteedt aan organisaties die hierin expertise en ervaring hebben, zoals bij ons in België Natuurpunt of de Bosgroepen.

” Men moet beseffen dat het coördineren van vrijwilligers veel tijd inneemt.

Omdat het werken met vrijwilligers niet hetzelfde is als met werknemers, moet de eigenaar rekening houden met een leerproces. Eigenaars kunnen hiertoe bijdragen door zelf begeleiding en educatie te verstrekken aan de vrijwilligers. Transparante communicatie is van belang zodat de taken en resultaten van de vrijwilligers aan de verwachtingen van beide partijen voldoen. Zo kunnen eigenaars helpen om vrijwilligers bewust te maken van privacy gebonden

aspecten, maar ook economische aspecten die van belang zijn in het beheer van het land.

Private eigenaars zijn trots op hun land, op zijn geschiedenis, op de realisaties en hebben vaak ook een emotionele band met hun grond. Dit is een wezenlijk verschil met publieke gronden of gronden van natuurverenigingen die eerder als collectieve goederen beschouwd worden. Hoewel private natuureigenaars evenzeer enthousiast zijn om topnatuur te realiseren, is hun vertrekpunt en visie bepaald vanuit een privaat opzicht. Zij willen voor hun grond een lange-termijngarantie, en willen deze passie doorgeven aan hun kinderen. Daarom zijn zij ook erg beschermend over de zelfredzaamheid van hun grond op de lange termijn. Om een garantie te hebben op een langdurig natuurbeheer is het vaak onontbeerlijk dat de private natuureigenaars zelf de economische dragers zijn van de economische aspecten. Dit omdat ze subsidies vaak als extern en als onzeker beschouwen. Het is voor private eigenaars dan ook belangrijk dat vrijwilligers hier respect voor hebben.

” In sommige landen werkt men daarom met een gedragscode voor vrijwilligers.

In sommige landen werkt men daarom met een gedragscode voor vrijwilligers, waarbij vrijwilligers attent worden gemaakt op de gevoelheden bij private eigenaars. Zo kan het vb. verboden zijn om foto's te nemen van de private woonst. Anderzijds willen ook eigenaars op de hoogte blijven van waarnemingen die gebeuren en vragen zij een kopie van tellingen of waarnemingen die vrijwilligers deden. Omwille van privacyredenen willen private eigenaars vaak ook vermijden dat data van hun gronden publiek beschikbaar wordt en een eigen leven op het internet gaat leiden.

Landeigenaars die interesse hebben om samen te werken met vrijwilligers in het kader van dit (proef)project, kunnen dit doorgeven via valerie.vandenabeele@privaatbeheer.be. Ook indien je als eigenaar zelf wil ervaren hoe vrijwilligersorganisaties te werk gaan, kan je dit doorgeven. Er worden binnen het project enkele bootcamps georganiseerd met een mix van eigenaars en vrijwilligers om de samenwerking te verbeteren.

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Fiscaliteit

Wanneer een gift aan je kind je zorgen baart

Bron: Plusmagazine, mei 2021

Bent u bezorgd dat wat je aan je kind schenkt niet goed wordt besteed, later bij de schoonfamilie terecht komt of tot andere problemen leidt? 5 veel voorkomende bekommernissen en de technieken om ze op te lossen.

1. Je wil niet dat je kind het geld dat je voor een bepaald doel schenkt voor iets anders gebruikt

Je wil je dochter graag 'sponsoren' bij het bouwen of verbouwen van haar huis en hebt daar € 75.000 voor opzij gezet, maar je wil niet dat ze dat geld (deels) gebruikt voor een dure auto of reis.

De oplossing : de factuurgift

Je kan dit probleem heel eenvoudig opvangen door vooraf met je dochter te bespreken welke factu(ur)en van het huis je zal betalen. Wanneer je dochter de factuur krijgt, betaal jij ze gewoon in haar plaats. Ze krijgt het geld dus niet zelf in handen. Zo ben je 100 % zeker dat je geld juist wordt besteed.

Als je deze factuur betaalt, wordt dit juridisch beschouwd als een onrechtstreekse schenking, net zoals de bankgift. Je kind betaalt dus geen schenkbelasting. Maar wil je vermijden dat je kind later erfbelasting moet betalen op deze schenking, dan moet je nog 3 jaar blijven leven.

Het is wel raadzaam om alles op papier te zetten. Zo maak je duidelijk dat het om een echte schenking gaat en niet om een lening en vermijd je problemen met de fiscus en misverstanden met je andere kinderen.

” Het is raadzaam om alles op papier te zetten

Nadat je de factuur hebt betaald, stel je een bewijsdocument (*pacte adjoint*) op waarin je verklaart 'dat er een onrechtstreekse schenking werd uitgevoerd en door de begiftigde in dank werd aanvaard, door het betalen van factuur nr. X, via overschrijving van rekening A naar rekening B'. Dit document vormt samen met de factuur en de overschrijving het sluitende bewijs van de onrechtstreekse schenking. Je kan ook werken met 2 klassieke aangetekende brieven, maar dat is een stuk minder praktisch.

2. Je wil dat het bedrag van je schenking naar jou terugkeert wanneer je kind eerst overlijdt

Je doet een schenking aan je kind en laat voor de zekerheid een beding van terugkeer opnemen in de akte of het bewijsdocument, zodat het geschonken goed belastingvrij naar jou terugkeert als je kind voor jou zou overlijden. Maar wat als het geschonken goed intussen verkocht is en met de opbrengst iets anders werd gekocht of wanneer het geschonken geld werd gebruikt voor de financiering van verbouwingen?

De oplossing : beding van terugkeer met zaakvervang

Door in het beding van terugkeer een 'zaakvervang' te voorzien, geldt het beding ook voor alle zaken die in de plaats van de schenking zijn gekomen. Schenk je via een notariële akte, dan neemt de notaris deze clausule doorgaans automatisch in de akte op. Doe je een bankgift, dan moet je de zaakvervang opnemen in het bewijsdocument of in de aangetekende brieven, met deze clausule: "De schenker bedingt het recht van terugkeer van de aan de begiftigde geschonken goederen, of wat daarvoor door (her)belegging, aanwas en zaakvervang in de plaats treedt, indien de begiftigde voor de schenker overlijdt."

” Laat een beding van terugkeer opnemen in de akte of het bewijsdocument

Een voorbeeld

Je schenkt een beleggingsportefeuille van € 100.000 aan je zoon via een bankgift (overschrijving) en neemt in het bewijsdocument een beding van terugkeer met zaakvervang op. Wanneer je zoon voor jou overlijdt, keert die beleggingsportefeuille belastingvrij naar jou terug. Heeft je zoon die beleggingen intussen verkocht om er een studio mee te kopen, dan keert die studio naar jou terug in plaats van de beleggingsportefeuille. Heeft je zoon de beleggingsportefeuille verkocht en gebruikt voor allerlei verbouwingen of aankopen, dan is het niet meer duidelijk wat ervoor in de plaats is gekomen. Maar dan heb jij als schenker een schuldvordering ter waarde van het geschonken goed, hier dus € 100.000.

3. Je bent bezorgd dat de ex van je kind jouw centen krijgt

Als ouders schenken, doemt vaak het spookbeeld op dat als hun kind zou scheiden, diens ex met de helft van de schenking gaat lopen.

De problemen stellen zich vooral als je kind getrouwd is onder het wettelijk stelsel. Werd geen huwelijkscontract gesloten, is immers alles gemeenschappelijk, behalve de goederen die je kind had voor het huwelijk of tijdens het huwelijk erfde of geschonken kreeg. Dat zijn 'eigen' goederen. Op het eerste gezicht biedt de wet dus voldoende bescherming, want wat jij aan je kind schenkt, blijft 'eigen' en gaat niet naar de huwgemeenschap.

In de praktijk raken die geschonken centen vaak vermengd met het totale vermogen van beide echtgenoten. Er worden zaken aangekocht, verbouwingen gedaan, het geschonken geld wordt op een gemeenschappelijke rekening gezet, enz. In het wettelijk stelsel geldt bovendien het vermoeden dat alle goederen gemeenschappelijk zijn, tenzij het tegendeel wordt bewezen. Maar 10 of 20 jaar na de schenking daar het bewijs van leveren is verre van evident, zodat je kind bij een scheiding riskeert de geschonken goederen te moeten delen met zijn/haar ex.

Die vermenging doet zich vooral voor bij het schenken van geld en effecten. Als je als ouder een beleggingsportefeuille aan je kind schenkt, is die 'eigen', maar de opbrengst – interesten en dividenden – zijn gemeenschappelijk. Je kind herbelegt die opbrengst ook vaak opnieuw binnen een eigen portefeuille, zodat het na verloop van jaren volledig onduidelijk is wat eigen en wat gemeenschappelijk is.

De oplossing : een aparte rekening, bewijzen bijhouden, een uitsluitingsclausule

Om vermenging te vermijden doet je kind er goed aan de opbrengst van de geschonken beleggingsportefeuille op een aparte gemeenschappelijke rekening te plaatsen. Verder is het ook belangrijk om de bewijzen bij te houden waaruit blijkt dat het om eigen goederen uit een schenking gaat: bewijs van een bankgift, notariële schenkingsakte. Je kind moet er ook voor zorgen dat het geschonken geld traceerbaar blijft als hij/zij van rekening of bank verandert. En je kind moet er rekening mee houden dat de bank rekeninguittreksels slechts 10 jaar bijhoudt.

” **Om vermenging te vermijden doet je kind er goed aan de opbrengst van de geschonken beleggingsportefeuille op een aparte gemeenschappelijke rekening te plaatsen.**

Daarnaast is het ook aangeraden om in de schenkingsakte of het bewijsdocument een uitsluitingsclausule op te nemen. Die zorgt ervoor dat wat jij aan je kind hebt geschonken (bv. een appartement),

niet mag worden ingebracht in de huwgemeenschap, tenzij jij daar toestemming voor geeft. Voor de schenking van vastgoed werkt dit sluitend, voor geld een stuk minder, omdat ook daar alweer vlug vermenging ontstaat. De eenvoudigste oplossing is dat je als schenker in het bewijsdocument of de akte laat bepalen dat de inkomsten uit de schenking niet in de gemeenschap vallen.

4. Je schenkt een appartement in blote eigendom, maar vreest later in geldnood te komen

Stel dat ouders een appartement in blote eigendom aan hun kinderen schenken met voorbehoud van vruchtgebruik, zodat zij elke maand de huur blijven opstrijken om hun pensioen aan te vullen. Maar als zij achteraf het appartement toch willen verkopen, omdat ze de aanslepende problemen met de huurders beu zijn, kan er discussie ontstaan.

Want als beide vruchtgebruikers intussen allebei bv. 76 jaar oud zijn, dan is het vruchtgebruik nog slechts 16 % van de volle eigendom waard. Het zou dan best kunnen dat de kinderen ermee instemmen te verkopen, maar enkel als ze hun aandeel in de verkoopprijs (84 %) onmiddellijk krijgen, terwijl de ouders natuurlijk liefst de totale verkoopprijs willen herbeleggen, in bv. een effectenportefeuille, zodat ze verder van de opbrengst van die portefeuille kunnen blijven genieten.

De oplossing : een clause in de schenkingsakte

Als er een goede verstandhouding is, stelt er zich geen probleem, dan kan met de kinderen worden afgesproken dat de verkoopprijs herbelegd wordt, voor het kapitaal op naam van de blote eigenaar (de kinderen) en voor de opbrengst op naam van de vruchtgebruikers (de ouders). En dat zolang de vruchtgebruikers leven.

Wanneer de ouders overlijden, zit het kapitaal niet meer in hun nalatenschap. Let wel: partijen moeten deze regeling vóór de verkoop afspreken; de ouders kunnen deze oplossing achteraf niet eenzijdig afdwingen.

” **Bepaal al in de schenkingsakte dat de ouders bij verkoop de keuze hebben.**

Anticipeer dus! Bepaal al in de schenkingsakte dat de ouders bij verkoop de keuze hebben om ofwel de opbrengst uit de verkoop te herbeleggen en de inkomsten uit die beleggingen te houden, ofwel de waarde van het vruchtgebruik in geld krijgen. Zo kunnen ze op het moment zelf beslissen of ze die inkomsten effectief nodig hebben.

5. Je bent vruchtgebruiker van beleggingen die je schonk, maar vreest dat je de opbrengst misloopt

Je hebt een mooie effectenportefeuille opgebouwd en overweegt al een deel in blote eigendom aan je kind te schenken. Zo behoud jij het vruchtgebruik en dus de interesten en dividenden om je pensioen aan te vullen. Maar de meest beleggingsportefeuilles keren weinig dividenden en interesten uit, omdat ze vaak veel kapitaliserende fondsen (zonder coupon) bevatten.

De oplossing : Bepaal hoe er moet worden belegd, definieer het vruchtgebruik

In de praktijk kan je dit probleem oplossen door duidelijk in de schenkingsakte te bepalen dat zolang jij, de vruchtgebruiker, leeft er enkel mag worden belegd in producten die 'vruchten' opleveren. Juridisch gezien kan dat perfect, want dit gaat niet in tegen het principe van 'gegeven is gegeven'. Je zegt immers alleen hoe er moet worden geïnvesteerd. Dat is dus zeker een mogelijke oplossing, maar je zit dan wel in een keurslijf, waarbij fiscaal optimaliseren en inspelen op de markt moeilijker wordt.

Denk bij het bepalen van je vruchtgebruik aan interesten en dividenden, maar ook aan de meerwaarde

Een prima en tevens eenvoudige oplossing, die nog veel te weinig wordt gebruikt, is dat je je vruchtgebruik 'definieert'. Je bepaalt dan duidelijk in de schenkingsakte wat het vruchtgebruik precies inhoudt. Zo kan je bijvoorbeeld bepalen dat het vruchtgebruik alle interesten en dividenden omvat, maar ook de meerwaarde per kalenderjaar – het verschil in waarde van de portefeuille op 1 januari en op 31 december. Je kan zelfs bepalen dat voor producten met coupon, de interesten en dividenden de vruchten zijn, en dat voor producten zonder coupon de meerwaarde de vrucht is. Zijn die

jaarlijkse vruchten voor jou als vruchtgebruiker echt belangrijk om je pensioen aan te vullen, dan is de beste oplossing wellicht dat je, bv. per kalenderjaar, kan kiezen tussen

- alle interesten en dividenden
- de meerwaarde van de portefeuille tussen 1 januari en 31 december
- een forfaitair minimumrendement van bv. 2,5 %.

Via dit 'gedefinieerd vruchtgebruik met keuze' kan je per kalenderjaar kiezen wat je het best uitkomt.

Bij de meeste banken gaat men na de schenking over tot het opmaken.

Nog een aantal praktische zaken

Bij de meeste banken gaat men na de schenking over tot het opmaken van een splitsingsrekening blote eigendom/vruchtgebruik. Concreet zijn er dan 2 afzonderlijke rekeningen. De bank zet de interesten en dividenden automatisch op je vruchtgebruikrekening. Dit is echter niet het geval voor de meerwaarden die je zelf als vruchten definieert in de schenkingsakte. Je stemt dit dus best vooraf met je bank af, want de ene bank stelt zich soepeler op dan de andere.

In principe is het zo dat effecten die op de blote-eigenaarsrekening staan, gezamenlijk worden beheerd door blote eigenaar én vruchtgebruiker, tenzij anders bepaald. Dat is echter weinig praktisch en ook vaak niet de wens van de ouders. Door in de akte te bepalen dat de portefeuille als een algemeenheid moet worden beschouwd en jij als vruchtgebruiker die algemeenheid beheert, omzeil je dat probleem.

MARLEX
legal architects

dirk martensstraat 23, 8200 brugge
rijvisschestraat 124, 9052 gent
t +32 50 83 20 38
advocatenkantoor@marlex.be
marlex.be

Marlex is een partner voor ondernemingen met gezonde ambitie. Ons team is multidisciplinair samengesteld waarbij iedereen over zijn/haar expertise beschikt. Het team Overheid & Omgeving binnen Marlex begeleidt u bij de complexe materie van het omgevingsrecht:

- bodem en materialen
- overheidsopdrachten & -contracten
- agrarisch recht & pacht
- handhaving
- onteigeningen
- hernieuwbare energie

Dankzij onze multidisciplinaire samenwerking binnen het kantoor, hebben we ook expertise in de fiscale en burgerrechtelijke aspecten van deze domeinen.

Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen

Auteur: Margot Leemans

Tabel "Alle te evalueren beheerplannen 08/04/2022" ter beschikking gesteld door Agentschap voor Natuur en Bos

Zoals je wellicht weet, moet tegen eind 2023 de omzetting van de oude beheerplannen naar de nieuwe natuurbeheerplannen afgewerkt zijn. Uit de gegevens van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) blijkt dat er in totaal 863 oude beheerplannen zijn, waarvan 343 uitgebreide bosbeheerplannen en 520 beheerplannen van bos- of natuurreservaten zijn. Voor 29 van de uitgebreide bosbeheerplannen is geen omzetting nodig. Dat komt omdat het beheerplan vóór 28 oktober 2023 vervalt of omdat er intussen beslist is om voor het betrokken terrein een nieuw natuurbeheerplan op te stellen. Van 36 uitgebreide bosbeheerplannen was de start van het omzettingsproces voorzien vóór 28 oktober 2021 (omdat het terrein in SBZ is gelegen), echter ging deze omzetting nog niet van start. Van 33 uitgebreide bosbeheerplannen is de start van het omzettingsproces voorlopig voorzien na 28 oktober 2021. Dit omdat het terrein niet gelegen is in SBZ of omdat er nog onvoldoende gegevens zijn om met de omzetting van start te gaan.

Voor 245 uitgebreide bosbeheerplannen is het omzettingsproces al gestart:

- Bij 114 uitgebreide bosbeheerplannen zit het omzettingsproces in de beginfase: Natuur en Bos verzamelt de gegevens op basis van het oude beheerplan.
- 29 uitgebreide bosbeheerplannen zitten al in de volgende fase: Natuur en Bos controleert de gegevens en stelt een geodatabank op met daarin de juiste kadastrale gegevens en een voorstel voor de natuurstreefbeelden.
- Bij 55 uitgebreide bosbeheerplannen werd de geodatabank aan de indiener bezorgd voor controle en aanvulling.
- Voor 33 dossiers werd het evaluatieverslag ter goedkeuring naar de beheerder verstuurd.
- Reeds 14 uitgebreide bosbeheerplannen werden succesvol omgezet.

Ben je op zoek naar de stand van zaken over jouw beheerplan? Raadpleeg de tabel op de website van ANB: <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan/overgangsmaatregelen-voor-goedgekeurde-0#8>

Ben je niet akkoord met het voorstel dat je van Natuur en Bos kreeg?
Lees dan nog eens ons artikel in Landeigenaar 88 "Bosbeheerplan wordt natuurbeheerplan" met je opties.

Ter herinnering

In de vroegere uitgebreide bosbeheerplannen kreeg de eigenaar 100 % vrijstelling van de erfbelasting. Met de nieuwe fiscale stimuli wil de overheid eigenaars motiveren voor het hogere ambitieniveau natuur. Daarom zijn er ook vrijstellingen op de schenkbelasting bijgekomen die met een procentuele gradatie gekoppeld zijn aan het ambitieniveau van het natuurbeheerplan. Houd hier rekening mee wanneer uw uitgebreide bosbeheerplan wordt omgezet naar het nieuwe natuurbeheerplan. Deze nieuwe procentuele vrijstellingen gekoppeld aan de verschillende types natuurbeheerplannen worden in onderstaand tabel geïllustreerd.

Vrijstelling in het kader van een natuurbeheerplan	Type 2	Type 3	Type 4
Erfbelasting	50 %	75 %	100 %
Schenkbelasting	75 %	100 %	100 %
Verkooprecht			100 %
Onroerende voorheffing			100 %

In het geval de eigenaar overlijdt en nog geen natuurbeheerplan werd opgemaakt, kan de korting op de erfbelasting alsnog met terugwerkende kracht bekomen worden. In dat geval dienen de erfgenamen binnen de 6 maand na het opvallen van de nalatenschap de intentie tot opmaak van een natuurbeheerplan kenbaar te maken.

Op de website van het ANB kan men hiertoe een modelformulier vinden: <https://natuurenbos.vlaanderen.be/natuurbeheerplannen/handleiding-e-loket-en-andere-documenten#toc-intentie-overeenkomst-voor-het-opstellen-van-een-natuurbeheerplan>

De bosteller

Auteur: Natuur en Bos

Vlaanderen
verbeelding werkt

Bossen beroeren iedereen. Ze zijn belangrijk voor planten, dieren en mensen. We moeten ze koesteren en we willen er meer. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om 10.000 ha bijkomend bos te realiseren tegen 2030. 4.000 ha daarvan tegen 2024, het einde van deze legislatuur. De overheid moedigt lokale overheden, partnerorganisaties, verenigingen en particulieren aan om mee te werken aan het realiseren van deze ambitie. Om te kunnen opvolgen hoeveel nieuw bos er in Vlaanderen bijkomt, is er de bosteller van Natuur en Bos. Op deze website kan elk nieuw aangeplant bos geregistreerd worden.

Heeft u, als private eigenaar tussen 1 oktober 2019 en vandaag een nieuw bos aangeplant of bos gecompenseerd ga dan meteen naar de website van de bosteller (<https://www.bosteller.be>) en registreer uw bos. Zo helpt u mee aan de realisatie van 10.000 ha bijkomend bos in Vlaanderen tegen 2030.

Afbeelding van Winydoc via Pixabay

Welke teelten komen het meest voor in Vlaanderen?

Sinds 2019 kan je op de website van het Departement Landbouw en Visserij een analyse terugvinden van de teelten uit de verzamel-aanvraag. Uit de voorlopige analyse van 2022 blijken grasland en silomais het grootste aandeel uit te maken (met ruim 50% van alle oppervlakte), dit gevolgd door wintertarwe, korrelmais, aardappelen, grasklaver, suikerbieten en wintergerst. Op de website kan je ook selecteren per provincie, gemeente of gewas.

Bron: Departement Landbouw en Visserij – Landbouwcijfers

Meer info

www.energiesparen.be/premie-asbestverwijdering-in-combinatie-met-zonnepanelen-2022

Abbeiding: Usplash.com - Patrick Paine

Abbeiding: Usplash.com - Robert Ryan

19.000 bezwaarschriften PAS

Na afloop van het openbaar onderzoek van de PAS, telde het Departement omgeving net geen 19.000 bezwaren die via de 300 gemeentebesturen zijn binnengekomen. Volgens Demir bevatten ze naast verzoeken om het ontwerp-PAS af te zwakken ook verzoeken ter verscherpen van de maatregelen. Een groot deel van de bezwaren kwam ook binnen via individuele landbouwers op basis van de tool van Boerenbond. Dit opmerkelijk hoge aantal bezwaarschriften, toont aan dat de PAS meer personen treft dan enkel de betrokken landbouwbedrijven. Landelijk Vlaanderen hamerde alvast op enkele aandachtspunten, vooral richting het saneringsbeleid dat de private eigenaars treft. Deze werden ook quasi unaniem overgenomen in het advies van de Minaraad. Het Minaraad-advies vraagt in globale lijnen een rechtszeker kader voor de lange termijn, waarbij de PAS niet steeds vooruitgeschoven wordt.

Projectoproep landbouw-natuur

Het Departement Omgeving, Departement Landbouw en Visserij, de Vlaamse Landmaatschappij en Agentschap voor Natuur en Bos lanceren een nieuwe oproep voor projecten die een win-win zoeken rond landbouw en natuur. Dit jaar is het thema “soorten”. Heb je een innovatief, experimenteel project gericht op het behoud en bescherming van een soort in landbouwcontext in gedachte, bekijk dan zeker de voorwaarden. Het economische aspect van de landbouwer staat daarbij ook centraal. Iedereen kan een projectvoorstel indienen tot 10 oktober 2022. Project mogen maximaal 2 jaar duren en krijgen een maximale financiering van € 20.000, met minimaal 25 % eigen inbreng. Voor hulp en ondersteuning kunt u steeds contact nemen met Landelijk Vlaanderen.

<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/projectoproep-landbouw-natuur-2022>

Bron: Departement Omgeving

Abbeiding: Usplash.com - Dan Meyer

Zoekertjes

Jouw zoekertje hier? -> redactie@landelijk.vlaanderen

Te koop

Bos van 0,58 ha in Geel, Kievitsheide
Contacteer Landelijk Vlaanderen.

Events

Jouw event hier? -> redactie@landelijk.vlaanderen

Waarheen deze herfst?

Infodag "Natuurinclusief boeren binnen een economisch rendabel landbouwmodel".

Landelijk Vlaanderen organiseert in samenwerking met een aantal partners een studienamiddag met terrein- en academisch gedeelte waarin toekomstige innovatieve technieken voor het verhogen van biodiversiteit en klimaat-beschermend beheer van landbouwgronden in een agrarisch businessmodel toegepast kunnen worden.

30 september 2022 - Linkerschelde-oever - Meer info en inschrijven via valerie.vandenabeele@privaatbeheer.be

Hex Garden Festival

10-11 september 2022

Kasteel van Hex in Heers

www.hex.be

HEX

Kerstmarkt Annevoie Gardens

25-26-27 november 2022

[http://www.annevoie.be/nl/event/noel-](http://www.annevoie.be/nl/event/noel-aux-jardins-dannevoie-2022/)

[aux-jardins-dannevoie-2022/](http://www.annevoie.be/nl/event/noel-aux-jardins-dannevoie-2022/)

Lifestyle tuinbeurs Ooidonk

23-24-25 september 2022

Kasteel van Ooidonk

<https://ooidonk.be/nl/public-events>

KASTEEL OOIDONK

Noël château Rixensart

25 november t.e.m.

18 december 2022

<https://www.noelauchateau.be>

Tuindagen van Beervelde

7-8-9 oktober 2022

Park van Beervelde

www.parkvanbeervelde.be

Kerstmagie

3 t.e.m. 23 december 2022

Kastelen: Westerlo, Aartselaar, Laarne, Vlamertinge, Wijnendale, Sint-Truiden, Huldenberg, Soignies, Gembloux & Hotton

<https://www.kerstmagie.be>

Natuur en erfgoed gaan hand in hand

Samen werken we aan de toekomst van uw domein!

Landmax
Part of United Experts

Laat een geïntegreerd beheersplan opstellen met oog op een duurzame toekomst.

Ontdek er alles over via:

www.landmax.be/beheerplanning

i.s.m.

ERF
GOED
EN
VISIE

Contacteer ons via
info@landmax.be of bel 014 26 25 00